

INFORMATOR

NSPRV-CPTE

BESPLATAN
PRIMERAK

sindiso@sbb.rs
www.nsprv.org
www.srpss.org.rs

NEZAVISNI SINDIKAT PROSVETNIH RADNIKA VOJVODINE • GODINA 7 • APRIL 2013 • BROJ 71

СИНДИКАТИ КАО УКРАС

„Усклађене“ измене и допуне „крвног“ закона

Након протеста нашег синдиката Министарство просвете је организовало, након непримерено кратког рока за достављање амандмана на текст још увек важећег Закона о основама система образовања и васпитања, састанак на којем је требало да се усклади коначан текст измена и допуна који би био упућен у скупштинску процедуру, наравно претходно би морао бити усвојен и на Влади. Састанак је одржан 4. априла, у Министарству просвете, а састанку су присуствовали сви релевантни синдикати из делатности просвете који су били заступљени са по два представника. СрпС су овом приликом представљали проф. Хаџи Здравко М. Ковач, члан Председништва и Слободан Брајковић, председник СрпС-а.

Ова хетерогена група састављена од три професора, два правника, од којих је један секретар у школи, једног дефектолога, једног инжењера електротехнике и једног домског васпитача, иако није било речи о ученичком и студентском стандарду, понашала се као што се понашају и синдикати којима припадају

– нетолерантно, нетрпељиво, несолидарно, несиндикално, па чак и непрофесионално, заборављајући да су, иако припадају различитим организацијама, један тим и да су предлози сваког од тих синдиката уствари предлози једне стране – запослених у просвети. Шта више, било је неслагања и унутар представника истог синдиката, јер сваки је видео „свој“ амандман на начин као што су слепци из наднаслова видели слона. Стога и не чуди да је друга страна, коју су овом приликом представљали др Зоран Костић, помоћник министра задужен за сектор школских управа, стручно педагошки надзор и средње образовање и васпитање, мр Љубиша Антонијевић, помоћник министра задужен за сектор предшколског и основног образовања и васпитања, Мухедин Фијуљанин, државни секретар у Министарству просвете, Жељка Кнежевић, генерални секретар Министарства просвете са сарадницима, била јединствена и да је највећи део амандмана поднетих од стране синдиката одбацила.

(Насиџавак шеќсиа на 3. страни)

КАКО ПРЕЖИВЕТИ НА МИНИМАЛЦУ?

Висина минималне зараде у Србији ове године неће се мењати и износиће 115 динара по радном часу. Тако се десило оно што се и претпостављало. Да подсетимо, синдикати су тражили да се минимална цена рада повећа са 115 динара по радном часу на 130, док су послодавци указивали на то да места за повећање нема, као и да би евентуално повећање минималне цене рада у Србији негативно утицало на инвеститоре. Будући да договора није било, Влада Србије, која такође није била за повећање минималне цене рада (њени представници нису се појавили на првој седници Социјално-економског савета на којој је требало да се разговара о томе), је „пресекала“ и одлучила да садашњи

износ минималне зараде остане исти до краја године.

„Одређујући да минималац остане 115 динара и то до краја године, Влада Србије (у којој је и 6 министара чланова СЕС-а) прејудиицирала је решење за друго полугодиште и тиме наравно прекршила Закон о раду. Нажалост, не и први пут, а бојимо се не и последњи пут. Стога и не чуде ниске оцене које су за рад српској Влади доделили нешто раније чланови Балканске истраживачке мреже (БИРН-а), а затим и чланови Националне алијансе за локални економски развој (НАЛЕД-а)“ рекао је председник НСЈС Хаџи Здравко М. Ковач.

(Насиџавак шеќсиа на 5. страни)

СРБИЈА ПРЕД ИЗБАЦИВАЊЕМ ИЗ PISA

Србији прети искључење из PISA тестирања, јер је закаснила да се укључи у текући циклус, који је почео у септембру прошле године. PISA тим из Србије и даље чека новац од Министарства просвете како би покушао накнадно да се укључи у пројекат иако му министарство још није уплатило ни сав новац за претходно PISA тестирање. „Тачно је да нисмо потписали уговор за наредни циклус, али покушаћемо да се накнадно прикључимо“, каже Драгица Павловић Бабић, координаторка PISA пројекта за Србију. (Насиџавак шеќсиа на 9. страни)

У овом броју можете још читати:

СРПСКЕ ШКОЛЕ У ХАЉБУРШКОЈ МОНАРХИЈИ.....	стр. 2
ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ „КРВНОГ“ ЗАКОНА.....	стр. 4
ОД ЈЕСЕНИ ФИНАНСИРАЊЕ ШКОЛА ПО УЧЕНИКУ.....	стр. 5
ОТПРЕМНИНЕ ОПЕТ КАСНЕ.....	стр. 6
ЦРНА СТРАНА ОБРАЗОВАЊА.....	стр. 7
ЗАКАСНЕЛА БРИГА ЗА НАСТАВНИКЕ.....	стр. 8
ЛИСТА СРЕДЊОШКОЛСКИХ ПРОБЛЕМА.....	стр. 8
ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА.....	стр. 9
ДВА ЖИВОТА ДА СТИГНЕМО ДО ПРВОГ МИЛИОНА.....	стр. 10
ПОРАСЛА КУПОВНА НЕМОЋ.....	стр. 10
ПРАВНИЦИ ОДГОВАРАЈУ.....	стр. 11
ВЕЋИНА ДАНСКИХ НАСТАВНИКА УДАЉЕНА СА ПОСЛА.....	стр. 12
МАТУРИРАО У 106. ГОДИНИ.....	стр. 12

GWA 2013: СВАКО ДЕТЕ ТРЕБА НАСТАВНИКА – СТРУЧНИ НАСТАВНИЦИ ЗА СВЕ!

„Свако дете треба стручног наставника“ је тема овогодишње Глобалне недеље, која се одржава од 21. априла до 27. априла 2013. Недеља акције обезбеђује школама и ученицима шансу да се укључе у акцију да се оствари промена на националном, регионалном и глобалном нивоу, са додатним напорима милиона људи широм света који ће се удружити због заједничког циља.

Учешћем у Акцији помажете да се достигну Миленијумски развојни циљеви у образовању, као и циљеви образовања за све, бар у оној мери у којој је то реално, тим пре што је извесно да је на остатак рока (до 2015. године) тешко очекивати да они буду у потпуности и испуњени. Обавестите нас шта ваша школа предузима поводом ове недеље и ми ћемо то промовисати на нашим сајтовима и у нашем Информатору, а најбоље радове наградити.

(Насиџавак шеќсиа на 6. страни)

SRPSKE OSNOVNE ŠKOLE U HABZBURŠKOJ MONARHIJI

Osim malobrojnih škola, koje su u XVII veku za vreme turske vladavine, postojale po manastirima, u Bačkoj drugih škola nije bilo. Tek posle Karlovačkog mira počele su da se otvaraju škole u pojedinim mestima Bačke, pa tako i u Potisju nakon što su osnovani vojni šančevi u Potisko-pomoriškoj vojnoj granici. Tako su 1703. godine osnovane, pri pravoslavnim crkvama škole u Adi, Feldvaru, Martonošu, Molu, St. Bečeju, Bačkom Petrovom Selu, St. Kanjiži, Sentomašu i Novom Sadu. Ove prve škole su bile pri crkvama, a i učitelji su većinom bili sveštenici ili kaluderi. Upisivanje dece u školu je bilo ograničeno. Tako decu mlađu od 7 godina nisu primali, a najviše đaka je bilo između 10 i 12 godina starosti. Najčešće su to bila deca bogatijih roditelja, trgovaca, sveštenika, zanatlija, oficira.

Škole su radile od polovine novembra do polovine marta, a u zavisnosti od vremenskih prilika, često samo do polovine februara. Školovanje je trajalo od 5 do 15 godina jer se učilo veoma sporo. Te prve škole u našim krajevima bile su skoro sve smeštene u zgrada od naboja, pokrivene trskom, slamom ili rogozom. Prozori su bili minijaturni, a podovi od ilovače. Većina škola nisu imale ni klupa, već su učenici sedeli na daskama postavljenim na cigle, a pisali su držeći daščice na kolenima. U mnogim mestima nije ni postojala posebna zgrada za školu nego su đaci učili u učiteljevom stanu. Prva škola u molskom šancu osnovana je 1703. godine pod imenom Srpska veroispovedna škola pri pravoslavnoj crkvi u Molu. Nalazila se u porti stare crkve, a bila je sagrađena od naboja i pokrivena trskom. Imala je dve prostorije i kuhinju. U jednoj od tih prostorija bila je učionica s stolom i nekoliko stolica, a u drugoj učiteljev stan.

Škole veroispovednog obeležja počele su se osnivati odmah posle dolaska Srba u Austriju. Osnivale su ih crkve za svoje potrebe da bi u njima pripremale buduće sveštenike, pa je i sadržina nastave bila tako usmerena: učilo se čitanje iz crkvenih knjiga koje su korišćene u bogoslužju, a pisanje se učilo takođe iz istih knjiga, da bi učenici mogli kasnije da ih prepisuju pošto srpske štamparije nisu postojale. Ove rane osnovne škole pohađali su uglavnom budući sveštenički pripravnici, a samo po izuzetku deca imućnih trgovaca i zanatlija, usmerena ka drugim pozivima. Škole su nosile naziv „trivijalne škole“ jer su bile organizovane po uzoru na slične grčke u Carigradskoj patrijaršiji. Trivijalne škole u to vrijeme su bile najniži tip škole, i u njima se učio trivij: čitanje, pisanje i računstvo i to na njemačkom jeziku, a samo se preporučavalo da se vodi računa o domaćem – slavonsko „rackom“ jeziku.

Trivijalne škole su se otvarale po selima i palankama, glavne škole po varošima i slobodnim gradovima a normalne škole su se otvarale u sedištima pukova i pokrajinskih uprava. Već 1775. godine otvorene su i državne graničarske trivijalne škole, najpre u sedištima kompanija (četa), bez obzira na to da li u tim mestima žive: Nemci, Srbi, Hrvati, Mađari ili Slovaci. Tada su škole otvorene u sledećim mestima vojne granice u Sremu: Sremskoj Mitrovici, Staroj Pazovi, Slankamenu, Adaševcima, Šimanovcima i Drenovcima.

U isto vreme sa otvaranjem ovih škola Glavno zapovedništvo Vojne granice pozvalo je sve opštine u kojima nije bilo narodnih veroispovednih škola da učine sve da se u njihovim mestima može slušati nastava na materinjem jeziku. Posle ovog poziva otvorena je iste 1775. godine u Šimanovcima, osim nemačke, i srpska narodna škola.

Školskom obavezom bila su obuhvaćena deca od 6. do 12. godine. Pored osnovne škole u svakom mestu je morala biti otvorena i poftorna škola koja je radila nedeljom i praznikom. Pohađanje ove škole bilo je obavezno do 20. godine života. U njoj se učila veroučiva i ponavljalo se ono što se naučilo u trivijalnoj školi.

Nastava je bila celodnevna i trajala je 30 časova nedeljno. Sredom i subotom popodne bio je odmor. Na kraju svake školske godine učenici su polagali ispit. Na ispitu su prisustvovali: mesni sveštenik, ugledni građani sa knezom, komandir čete (kompanije) i školski nadzornik. Narodne škole su bile dvorazredne a od 1856. godine trokazredne.

Izmenama u školskim propisima od 1871. godine određeno je da nastava traje 6 godina, a da u svakoj školi budu 4 razreda s tim da prvi i četvrti traju po dve godine. Obe škole su postojale od 1775. do 1873. godine.

Učitelji su bili svestena lica ili kaluderi po manastirima. Retki su bili svetovnjaci; oni su pored učenja dece bili obavezni da obavljaju i pomoćnu službu u crkvi i da u svemu budu pokorni mesnom parohu. Bili su slabo nagrađivani.

Školskih zgrada u ovom ranom razdoblju nije bilo, pa je nastava održavana u kakvoj privatnoj kući nedaleko od crkve ili u parohijskim domovima, pa čak i u učiteljskim stanovima. Klupa i stolica u manjim školama nije bilo, nego su đaci slušali nastavu stojeći ili sedeći na zemlji. Nešto bolje prilike za srpske škole nastupile su izborom Pavla Nenadovića za mitropolita. Premda se ško-

le iz njegovog vremena nisu mnogo razlikovale od onih iz ranijih razdoblja, njegova je zasluga bila u tome što je uspeo da ih omasovi, da kod doseljenih Srba oživi svest o neophodnosti obrazovanja za društveni i ekonomski uspon u tuđoj zemlji, kao i mesta i ulozu škole u borbi za verski i nacionalni opstanak u sredini tuđe vere.

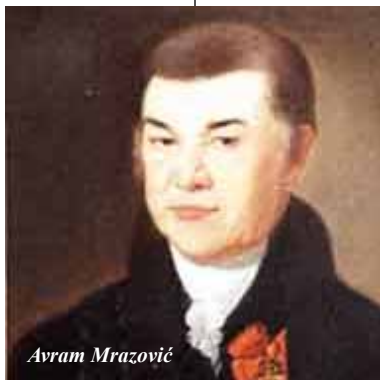
Veroispovedne škole bile su u Nenadovićevo vreme podeljene na tri klase: bukvarce, časlovce i psaltirce. Nastava iz tih predmeta nije trajala podjednako dugo za sve učenike: oni koji bi pre savladali nastavni program, ranije su prelazili u sledeću klasu. Razume se da je nastavni program bio dopunjen crkvenim pojanjem u školama gde je bilo sposobnih nastavnika za to. Školski udžbenici nisu postojali, pa su za nastavu upotrebljavane isključivo crkvene knjige. Učenici su učili napamet ono što im je učitelj predavao, ili su prepisivali sa table. Nastavno osoblje srpskih veroispovednih škola u Nenadovićevo doba bilo je uglavnom nestručno i jedva nešto pismenije od učenika koje je trebalo naučiti. To je bilo stoga što osim Pokrovo-bogorodične škole nije još bilo stručnih škola za osposobljavanje nastavnika za trivijalne škole, pa je najveći broj učitelja-magistera „učio zanat“ kod svojih učitelja.

Kako su učitelji bili obavezni da pomažu sveštenicima pri svojim bogoslužbenim radnjama u crkvi i van nje, da zvone za liturgiju, da pale sveće i kandila u crkvama i slično, mnogi od njih su ubrzo bili rukopoloženi za sveštenike. Učitelje su izdržavale crkvene opštine ili sami đaci, a veoma retko su im vladike davale nešto pomoći. Najveći deo učiteljskih primanja bio je u naturi: žito ili brašno, meso, sir, so, vino, vosak, drvo za ogrev, ručkovi i večere. Međutim, stanje u trivijalnim školama se korenito izmenilo posle obnarodovanja terezijjskih reformi i potpadanje škola iz crkvene nadležnosti pod državu upravu.

Temelji novog obrazovno-vaspitnog sistema za Srbe udareni su na Karlovačkom narodnom-crkvenom saboru 1769. Od tada je celokupan rad na uređenju škola potpao pod nadležnost Ilirske dvorske deputacije, koja je u prvi plan odmah stavila izradu novog školskog sistema. Radi unapređenja nastavno-obrazovnog nivoa, Deputacija je preduzela mere da se izradi jedinstven udžbenik za obnavljanje trivijalne škole. Da bi školska reforma dobila opšte obeležje i prožirila se na sve oblasti u Ugarskoj i njoj pripojenim krajevima koji su bili nastanjeni pravoslavnim življem (Srbima i Rumunima), u rad su uključeni i Ugarska dvorska kancelarija i Namesničko veće. Posle uvida u stanje pravoslavni škola na celom području, 1774 je razrađen zakon, prvi te vrste, o unapređenju srpskih i rumunskih trivijalnih škola u austrijskim naslednim zemljama pod nazivom Regulae directivae. Ova „Opšta školska Uredba za nemačke normalne, glavne i trivijalne škole u Austriji“ značila je veliku dobit za tadašnje narodne škole u Austriji. Po njoj su sve one odjednom postale državno-svetovne prosvetne ustanove, uređene prema zakonskim propisima i stavljene pod državni nadzor.

Zakonom je regulisano pitanje organizacije i ustrojstva pravoslavni trivijalnih škola u Karlovačkoj mitropoliji sve do pojave školskog ustava iz 1776. kojim su još određene razrađene odredbama pomenutih Regula. Sadržina nastave u trivijalnim školama postala je neuporedivo raznovrsnija i sadržajnije. Materijalno stanje škola stavljeno je na čvrste osnove: o izdržavanju škola i učitelja brinuli su organi državne uprave u seoskim i gradskim opštinama. Vrhovna uprava nad školama prešla je na iskusna i ugledna svetovna lica kao što su Avram Mrazović u Bačkoj i Baranji, Stefan Vujanovski u Sremu, Slavoniji i Hrvatskoj, Teodor Janković Mirjevski i Grigorije Obradović u Banatu, i drugi.

U reformisanim školama radilo se po metodu saganškog opata Ignacija Felbigerera koji je udario temelj svetovnosti osnovne škole, i u čuvenoj Ručnoj knjizi pružio uputstva učiteljima za praktični rad. Na osnovu Felbigerove Opšte školske uredbe (Allgemeine Schullordnung) izrađen je zakon o školama na celoj teritoriji Ugarske i njoj pripojenih pokrajina, poznat pod imenom Ratio educationis, koji je carica Marija Terezija potvrdila 22. avgusta 1777. godine. Tim zakonom je teritorija Ugarske bila podeljena u pogledu škola na devet školskih okruga, od kojih su tri otpala na srpske škole: pečujski, zagrebački i temišvarski (velikovaradinski). Bilo je predviđeno da se nastava u osnovnim školama izvodi na maternjem jeziku bez obzira na njihovu veru, društveni položaj i imovno stanje. Drugim rečima, trebalo je prići osnivanju narodnih škola „Scholae vernaculae“ u kojima će biti predavani novi predmeti: domaćinstvo, poljoprivreda u osnovnim, ili prirodna istorija, fizika, geografija, logika u srednjim školama. Što se tiče učitelja, zakonom je određeno da će ih postavljati državni predstavnici vlasti bez mešanja crkve. Blagodareći ovim i drugim dispozicijama, Ratio educationis je predstavljao korak dalje u prilagodavanju nove škole zahtevima nove građanske klase u usponu.

Avram Mrazović

Teodor Janković
Mirjevski

„Неки (монаси и свеишеници)
везани су за своја гледишта,
и кад их једном „зграбе“ они йолемису.
Као и сви који виде само једну ствару ствари.“
Парабола о слейцима и слону – Буда

ШМИНКАЊЕ СОЦИЈАЛНОГ ДИЈАЛОГА – СИНДИКАТИ КАО УКРАС НА РЕВЕРУ МИНИСТАРСТВА

„Усклађене“ измене и допуне „Крвног“ закона
(Наставак са стр. 1)

На тај начин су у већини одбачени амандмани Уније синдиката просветних радника Србије (35), неки, рекли би, и са правом, јер су се супротстављали не само правничкој, него и свакој другој логици, амандмани СОС-а (3), амандмани ГСПРС „Независност“ (11) и СрпС-а (11), не само због тога што нису синдикати били јединствени, већ и због чињенице да неки од њих нису прошли ни елементарни филтер унутар самих синдиката, пре него што су постали службени захтев појединих синдиката за измене или допуне Закона. Неки од тих амандмана били су по принципу „ђе сам ја ту, буразеру“, па не чуди што их друга страна није прихватила, а други синдикати подржали. Што се тиче амандмана које је предложило Министарство – њих 36, они нису били предмет усклађивања, већ су као такви постали саставни део Предлога измена и допуна Закона. Истине ради, треба рећи да је Министарство прихватило један број сугестија на њихове амандмане, а да ли ће они „угледати светло дана“, видећемо када нам Министарство достави коначан Предлог. Иако је из кабинета министра обећано да ће то бити непосредно после усклађивања, то се још увек није десило, а с обзиром на досадашњу праксу да неки предлози закона на волшебан начин постану измењени на путу између Министарства и Народне Скупштине, нисмо сигурни ни у судбину ових измена „Крвног“ закона.

Елем, у тренутку искренности, представници министарства школског су нам рекли да ни ових преговора вероватно не би било да у међувремену нису из српског Парламента законпредлагач – министарство враћена на дораду три школска закона која су већ једном прошла Владу и пристигла у Народну Скупштину: закони о основном образовању и васпитању, средњем образовању и васпитању и Закон о образовању одраслих. Тако су, исправљајући своје пропусте у ова три школска закона, државни чиновници морали и да усклађују „Крвни“ закон, па је то била прилика да се прибави легитимитет од стране представника просветног света рада да је Предлог измена и допуна ЗОСОВ заједнички посао социјалних партнера, а уствари било је онако како је Министарство намерило да уради.

Ипак, не би се могла дати оцена да није било неке користи од последње рунде преговора, пошто су неки ставови синдиката постали саставни део Предлога измена и допуна са великом вероватноћом да ће постати и део Закона. Једна од најважнијих измена је да је заједнички нађено решење за групу запослених или оних који би да се запосле, који за време студирања нису стекли прописаних 30 „педагошких“ ЕСТS бодова и 6 бодова праксе у установи или немају за то потврду, иако су предмете из групе психолошких, педагошких и методичких дисциплина слушали у току студија и положили.

Министарство је прихватило, али је неизвесно да ли ће то прихватити и Министарство финансија и, наравно, Скупштина, да се јубиларне награде убудуће исплаћују из републичког буџета, чиме би се избегло све оно што се дешавало претходних неколико година.

Прихваћен је и амандман да се Законом утврди одговорност директора у случају незаконитог давања отказа запосленом и других одлука које би довеле до блокаде рачуна или наношења штете школи.

Иако су неки синдикати у јавност изашли са изјавама да ће бити умерено финансирање рег

сарита са 2014/15. на 2020/21. годину, истина је да су се обе стране усагласиле да је неопходно да се пролонгира сада важећи законски рок 2014/15. из разлога што су Министарство и Влада потпуно неспремни да у овом тренутку реализују ову обавезу коју су претходне владе и министарства прихватиле пре више од деценију и за то добиле подршку, не само вербалну, већ и финансијску од међународних монетарних институција.

Ових дана из једног синдиката изашла је информација да ће се он залагати да се одељења смање са 30 на 25 љака и да ће се у томе наћи спас за сада присутне вишкове наставника. Истине ради, морамо казати да су ови забувивачи уствари „куцали на отворена врата“, јер је и Стратегијом развоја образовања, а и Предлогом измена и допуна урађених од стране Министарства предвиђено да одељења буду управо по 25 ученика. Једино је остао проблем да Министарство у то убеди представнике међународних монетарних институција, првенствено Светске банке која је условљавала своју финансијску подршку већим бројем ученика у одељењу. Њима се то и могло, јер онај ко „у руци држи и нож и погачу“ то може, а онај ко очекује да добије парче нема ту слободу. Ипак, наше Министарство и предлагачи Стратегије су тај стандард усвојили, јер су тиме де факто „покрили“ право стање у одељењима у српским школама која у овом тренутку броје око 19 љака по одељењу када је реч о одељењима у основним школама и 23 љака по одељењу када је реч о средњим школама. Самим тиме не видимо никакво решење у Законом утврђеним одељењима са статистичких 25 љака, када су та одељења у стварном животу већ сада мања и прописивањем одељења већим од 19 и 23 само се може десити да се број вишкова повећа, а не да се смањи и то не у оном броју (2.000 наставника) у којем забувивачи тврде. Очекујемо да ће ипак доћи до тога да ће бити усвојен мањи број ученика по одељењу и пролонгиран рок за примену финансирања по ученику, јер, да поновимо и овај пут, Министарство мора урадити низ прерадњи како би посао рационализације могао бити успешно спроведен.

Рационализацији броја извршилаца (односно усклађивању односа броја ученика и броја запослених) неће помоћи бомбастичне најаве о одласку чак 5.000 просветара у пензију због чињенице да је један синдикат заговарао, а Влада прихватила амандман о пензионисању просветара на начин из „старог“ „Крвног“ закона, већ рационализација, уз стимулативне отпремнице, односно добровољни одлазак једне групе старијих колега (који имају један од услова) у пензију на начин достојан човека. Шта више, овакав насилан одлазак колега у пензију довео би само до тога да би се на та радна места морало довести нове људе, па би републички буџет на једној страни имао једнак број извршилаца на пословима наставника, а на другој страни увећан број пензионера.

Преговарачки тим просветара предложио је више амандмана који се тичу стручности рада наставника за припрему, спровођење и вредновање индивидуалних образовних програма и организацију наставе за ученике са сметњама у развоју, дужину трајања часова за ове ученике, односно инклузију, што је Министарство и прихватило, делом због уверљивости аргумената синдиката, а делом и због обавеза које је Министарство преузело и који су услов евроинтеграција и у свету прихваћених стандарда. Прихваћени су и амандмани који би требали да помогну смањењу стопе осипања из система образовања и васпитања и о каријерном вођењу и саветовању запослених и ученика.

Одбијен је предлог ГСПРС „Независност“ да се коначне листе за преузимање формирају до 15. септембра, при чему је СрпС био изричито против и тражио да, ако се рок за утврђивање листа „спаса“ помера, то је могуће једино померањем унапред како би се након преузимања све активности могле обавити до почетка нове школске године.

Нису прихваћени амандмани који се односе на састав школског одбора, односно органа управљања, као ни амандмани на поопштравање санкционисања понашања ученика у средњим школама. Тако да у овом случају, као уосталом и у свим другим случајевима одбијених амандмана, синдикатима остаје још једна могућност, а то је да покушају преко посланичких клубова у Народној Скупштини да „своје“ амандмане покушају преко тих клубова „на мала врата угурати“ у Закон, кад већ Министарство просвете за то није имало слуха. За сада је један такав амандман сасвим извештан, и то из нашег синдиката – СрпС-а, а односи се на помињани члан Закона о пензионисању просветних радника на начин како је то утврђено изменом члана 144. Закона, пошто је тако измењен члан ЗОСОВ у директној супротности са Законом о ПИО. Јасно је да ће амандмана бити још, стога и колеге молимо да и даље достављају своје примедбе, пошто „још све лађе нису потонуле“ и пошто „нада умире последња“. На нама је да покушамо да „исправимо криву Дрину“, а да ли ћемо то успети, не зависи само од нас. Бар смо покушали.

проф. Хаџи Здравко М. Ковач
члан преговарачког тима СрпС

ŠTA DONOSE IZMENE I DOPUNE „KROVNOG“ ZAKONA

Ni za dogovoreno nije sigurno da će se naći u Zakonu

U našem saopštenju od 09.04.2013.g. naveli smo najvažnije, od obe strane, „usklađene“ amandmane na još uvek važeći Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja. Kako su se u međuvremenu oglašili gotovo svi sindikalni pregovarači sa svojim vide-njem pomenutih pregovora i izneli neke informacije koje ne odgovaraju činjeničnom stanju i onome što je na sastanku od 04. aprila i dogovoreno, moramo radi istinitog informisanja, sa nekim od tih stavova polemisati.

Jedna od problematičnijih izjava bila je ona koju je dao predsednik SOS-a da se odlaže finansiranje per capita, iako je samo o tome bilo razgovora, a nije i postignut dogovor, a kamoli to stavljeno na papir. O tome smo izdali posebno saopštenje dana 16.04., pa nećemo više o tome, ali moramo podsetiti da su kapitacione formule već odavno primenjene u zdravstvu kad su u pitanju stomatolozi, lekari i drugi zdravstveni radnici, pa ne vidimo kako je moguće da ta sudbina zaobiđe i zaposlene u prosveti i ne samo njih već i druge javne delatnike. U svakom slučaju, dok se ne promeni ZOSOV, nema drugog rešenja do finansiranja „po glavi učenika“.

Još problematičnije izjave došle su (očekivano) iz USPRS, a tiču se nasilnog penzionisanja onih kolega koji, po sada važećim propisima, imaju jedan od uslova za odlazak u zasluženu penziju, ali to ne moraju i da urade, već je izbor prepušten njima samima. Moramo se složiti da je Ministarstvo prosvete prihvatilo da dođe do izmene člana ZOSOV koji reguliše pitanje odlaska u penziju na način kako je to nekad bilo uređeno. Dakle, ili sa 40 godina staža osiguranja ili sa navršenih 65 godina života i to na kraju školske godine u kojoj zaposleni navršši jedan od ta dva uslova. U ovome su kolege iz Unije videle 5.000 novih penzionera, pa samim time i 5.000 novih radnih mesta, ali pri tom nisu uzimali u obzir i finansijsku stranu ove, po nama, netačne i u svakom slučaju, bar zasad, nezakonite kombinitorike. Naime, državni budžet bi u tom slučaju bio opterećen 2 puta – jednom brojem novih penzionera i drugi put platama novozaposlenih. Stoga računamo da će ovaj predlog teško proći „filter“ Ministarstva finansija koje svaku stavku koja proizvodi novu budžetsku obavezu jednostavno odbacuje i to u fazi pre nego što i dođe na Vladu, a kamoli u Narodnu Skupštinu. Na stranu što je u svim pregovorima ministarstvo školsko odbacivalo sve predloge sindikata koji su bili u suprotnosti sa „radničkim ustavom“ – Zakonom o radu, a ovaj predlog je u suprotnosti i sa Zakonom o PIO i sa Zakonom o radu.

Ova dva sindikata, odnedavno akcijski udružena, iznela su i stav da je broj učenika u odeljenju gotova stvar i da će ubuduće odeljenja u srpskim kućama znanja biti 25 (statističkih) daka i sve to prikazali kao njihov veliki uspeh, iako je istina da su se svi sindikati zalagali za manji broj daka u odeljenjima, prvenstveno iz pedagoških razloga i to argumentovano branili, tim pre što je i faktičko stanje „na terenu“ takvo da su u praksi sadašnja odeljenja već manja od 25 i iznose 19 u osnovnim školama, odnosno 23 u srednjim školama, što znači da je nemoguće na taj način ostvariti 2.000 novih radnih mesta koliko su zabunjivači i izračunali. Tim pre što je slika homogenosti odeljenja različita od grada do grada i od školske uprave do

školske uprave.

Ono što je sasvim izvesno u novom Zakonu jeste zalaganje za kvalitetno i uravnoteženo obrazovanje i vaspitanje zasnovano na tekovinama i dostignućima savremene nauke i prilagođeno uzrasnim i ličnim obrazovnim potrebama svakog deteta, učenika i odraslog, kao i zalaganje za obrazovanje tokom celog života, mogućnosti da deca, učenici i odrasli sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, bez obzira na sopstvene materijalne uslove imaju pristup svim nivoima obrazovanja u ustanovama, a lica smeštena u ustanove socijalne zaštite i bolesna deca moguće i pravo na obrazovanje za vreme smeštaja u tim ustanovama i tokom bolničkog i kućnog lečenja.

Izvesno je da će se u izmenjenom „Krovnom“ zakonu naći i odredbe koje treba da doprinesu smanjenju stope osipanja iz sistema obrazovanja i vaspitanja, a posebno osoba iz socijalno ugroženih kategorija društva i nerazvijenih područja, kao i ponovno uključivanje onih koji su jednom već napustili obrazovni sistem, kao i odredbe o karijernom vođenju i savetovanju zaposlenih, učenika i polaznika u funkciji ličnog razvoja po-

amandman, ubuduće učenik koji se opredeli za jedan od dva izborna predmeta, na početku svakog ciklusa u osnovnom obrazovanju, odnosno na početku srednjeg obrazovanja neće moći da menja taj izbor, već će izabrani predmet morati da uči do kraja ciklusa.

Dogovorenim predlogom izmena, učenici će ubuduće biti, umesto najmanje 4 puta, 2 puta ocenjivani u polugodištu u osnovnom i 3 puta u srednjem obrazovanju i vaspitanju, a izuzetno, ukoliko je nedeljni fond nastavnog predmeta jedan čas, učenik će biti ocenjen najmanje 2 puta u polugodištu u osnovnom obrazovanju.

Od nove školske godine, opšti uspeh učenika osnovnog obrazovanja i vaspitanja utvrđivaće se na kraju prvog i drugog polugodišta na osnovu aritmetičke sredine pozitivnih zaključnih brojevanih ocena iz obaveznih predmeta i ocene iz vladanja, te se očekuje da će ovo rešenje pomoći poboljšanju discipline i opšteg stanja u školama, pošto je prethodno rešenje u kome ocena iz vladanja nije ulazila u opšti uspeh dovelo do velikog broja disciplinskih i vaspitno-disciplinskih mera.

Novina u Zakonu biće i uvođenje andragoškog asistenta koji treba da pruži podršku odraslima koji se uključuju u sistem obrazovanja i pomaže im u otklanjanju teškoća u vreme obrazovanja u ostvarivanju individualizovanog programa, dopunskoj i dodatnoj nastavi, pomoć nastavnicima i stručnim saradnicima u ostvarivanju programa obrazovanja, saradnji sa socijalnim partnerima. Na andragoškog asistenta odnosiće se odredbe ranije utvrđene za pedagoškog asistenta. U izmenjenom zakonu naći će se i član kojim se definiše upotreba jezika u obrazovno-vaspitanom radu, kao i mogućnost korišćenja znakovnog jezika, posebnog pisma ili drugih tehničkih rešenja, kao i priznavanje kvalifikacija, gde znanje jezika na kom se izvodi nastava, u našem slučaju srpskog, predstavlja zaštitnu meru u odnosu na mogući priliv spolja.

Novim rešenjem u ZOSOV pripravniku u radnom odnosu na neodređeno vreme koji u roku od dve godine ne položi ispit za licencu, ukoliko razlozi za to nisu opravdani, prestat će radni odnos, drugim rečima, povećan je stepen prava ove kategorije zaposlenih i ne može im biti raskinut radni odnos ukoliko je do nepolaganja ispita za licencu došlo ne njihovom krivicom. Izmenjen je član 128. koji govori o oduzimanju licence.

U svakom slučaju, ostaje da se vidi da li će predložene izmene i dopune kao takve proći Vladu i biti usvojene u Narodnoj Skupštini i da li će tako izmenjen Zakon doprineti boljem stanju u srpskim kućama znanja, kao i ostalom da li će tome doprineti izmenjeni članovi poglavlja „Kaznene odredbe“ u kojima su povećani novčani iznosi kazni za škole i odgovorna lica ustanova ukoliko ne postupaju u skladu sa Zakonom. Kako bi navođenje svih pojedinačnih izmena bio prevelik posao, više o njima nekom drugom prilikom, a u svakom slučaju, nakon što Zakon prođe Vladu i proceduru u Parlamentu. Dobro je, između ostalog, i što neki amandmani nisu prošli prvi stepenik, kao što su npr. onaj Unije da se gasi Zavod za unapređenje obrazovanja ili onaj „Nezavisnosti“ da se konačna lista za preuzimanje utvrđuje 15. septembra, dakle kada je već otpočela nova godina (!), kao i neki drugi biseri koje ovaj put nismo stigli elaborirati.

jednica i napredovanja u obrazovnom, profesionalnom i svakom drugom smislu.

U prihvaćene amandmane spada i amandman koji treba da doprinese povećanju obrazovnog nivoa stanovništva i razvoju Republike, kao države zasnovane na znanju, kao i amandman u kome se država obavezuje da obezbedi sve uslove da deca, učenici i odrasli postizu opšte ishode i budu osposobljeni da ovladaju potrebnim znanjima i veštinama potrebnim za uključivanje u svet rada.

Izmenjeni „Krovni“ zakon popraviće prazninu koja je u praksi bila evidentirana kod zapošljavanja kandidata koji nisu stekli 30 bodova iz psiholoških, pedagoških i metodičkih disciplina i 6 bodova prakse, u skladu sa evropskim sistemom prenosa bodova, o čemu smo više pisali u prethodnom saopštenju.

Sastavni deo novog Zakona je postao i amandman da se Vlada obavezuje da u roku od godinu dana utvrdi bliže kriterijume za donošenje akata o mreži srednjih škola i da ti akti moraju biti usklađeni sa strategijom razvoja obrazovanja.

Ukoliko narodni poslanici usvoje predloženi

МАКСИМАЛНЕ ИГРЕ ОКО МИНИМАЛНЕ ЦЕНЕ РАДА

Минималац до краја године остаје непромењен

(Наставак са стр. 1)

Очекивања запослених са најмањим зарадама да ће Социјално-економски савет Републике Србије, па онда и социјално одговорна српска Влада, испоштовати Законом (о раду) загарантовану обавезу полугодишње корекције минималне цене рада, опет су, по нама очекивано, изневерена и они ће и убудуће, бар до краја ове календарске године добити (неки послодавци, нажалост, и поред Законом утврђене обавезе о исплати ове цркавице, то не чине) тих 115 динара по радном часу. Другим речима, запослени на најлошије плаћеним пословима добијаће и надаље без пореза и доприноса и минулог рада 20.240 динара у месецу са 176 радних часова, а у другим месецима сразмерно мање или више, у зависности од тога колико месец има радних дана, односно часова. Шта више, у петак је републичка Влада донела одлуку да се минимална цена рада до краја године не повећава, односно да „износи 115 динара по радном часу, пошто Социјално-економски савет на седници одржаној 28. марта није постигао договор о тој цени“. На тај начин Влада је обманула јавност, пошто се представља као неутрална страна и арбитар који, ето, пресуђује пошто они који су власни да одлуку о минималцу донесу то нису и учинили, пренебрегавајући, између осталог, и чињеницу да су у том несрећном СЕС-у 1/3 чланова управе официјелни министри у републичкој Влади, укључујући и првог међу њима – премијера Дачића. Осим тога, премијер Дачић је и, успут речено, председник Социјално-економског савета.

Стога је српска Влада итекако учесник овог

замешетелства, која је повод за своју одлуку нашла у одбијању чланова Савета из реда послодавца који су очекивано увек против корекције минималца навише, као и у чињеници да се Савет који одлуку односи консензусом није могао договорити да минималац повећа у наредном периоду. Када би хтели бити злочести, приметили би да се и Влада понашала све, пре него ли неутрално, можда и због чињенице да је она de facto и de jure највећи послодавац у држави, па је у овом тренутку доминантан начин размишљања био начин на који размишљају газде. Тако су, ионако килави, синдикати били усамљена трећина у односу на две трећине на другој страни – једна која се експлицитно изразила да је против повећања минималне зараде (УПС) и друге која је лицемерно опструисала договор (представници Владе – министри) чак и на начин да на неке седнице није

дошао нико од министара. Социјално одговорни министри и чланови републичког Савета су, уз поменутог премијера Дачића, др Јован Крқобабић, министар рада, запошљавања и социјалне политике, који за себе тврди да је пензионерска мајка, мр Млађан Динкић, државни ризничар, проф. др Жарко Обрадовић, министар школски, проф. др Славица Ђукић Дејановић, министарка здравља и проф. др Зорана Михајловић, министарка енергетике, развоја и животне средине су учинили све да обесмисле разлог зашто је и основан и заштом постоји Социјално-економски савет, стављајући се прећутно на страну послодавца и заборављајући на обавезу да се на почетку године и почетком другог полугодишта мора утврђивати нови минималац и усклађивати са растом потрошачких цена и трошкова живота, како то прописује „раднички устав“ – Закон о раду. Подсећамо да је лане минималац растао 5,5%, а инфлација била 12,5%.

Одређујући да минималац остане 115 динара и то до краја године, Влада Србије у којој је и свих наведених 6 министара, прејудиирала решење за друго полугодиште и тиме наравно прекршила Закон о раду. Нажалост, не и први пут, а бојимо се не и последњи пут. Стога и не чуде ниске оцене које су за рад српској Влади доделили нешто раније чланови Балканске истраживачке мреже (BIRN-a) и прејуче чланови Националне алијансе за локални економски развој (NALED-a). О оценама наше Владе из нашег угла, овај пут нећемо. Са правом.

ХЗМК

ОД ЈЕСЕНИ ИПАК ФИНАНСИРАЊЕ ШКОЛА ПО УЧЕНИКУ

Иако су из Синдиката образовања саопштили да ће модел финансирања образовања по ученику (per capita) бити одложен, и то чак до 2020/21. године и при том се позвали на наводни споразум који су синдикати запослених у просвети на преговорима – усклађивању предлога измена и допуна „Крвоног“ закона постигли, већ смо као учесници поменутих преговора од 04. априла рекли да је то само била тема на састанку, али не и да је постигнут договор. Шта више, и да је постигнут договор велико је питање да ли би се он нашао у Закону и тек тада произвео дејство одлагања почетка финансирања по ученику које по важећем закону треба да ступи на снагу са почетком школске 2014/15 годину.

Желећи тачно и правовремено информисати наше чланове и друге запослене о току и резултатима преговора, издали смо саопштење „Шминкање социјалног дијалога – синдикати као украс на реверу Министарства“ од 09. априла ове године у коме смо изнели атмосферу и резултате ових преговора, тачније разговора у којима су представници Министарства просвете углавном одбацили већину амандмана свих синдиката, а прогурали све „своје“ амандмане.

Иако у овом тренутку има пуно разлога да се одгоди почетак финансирања per capita, јасно је да Министарство, па самим тим и Влада не може, бар не јавно, да то обелодани, јер је од међународних монетарних институција, првенствено Светске банке и ММФ-а узела паре за реформу система образовања, одредила поприлично дуг рок за то, од готово 15 година и поновним одлагањем би показала да су паре узалуд потрошене, а да је Влада неспособна да обећано и изврши. Тим пре што је свакоме јасно да је неопходно да се образовни систем у земљи Србији реформише и учини рационалним. Наравно и животним, јер овакав какав је, свакако је сврха сам себи, а не школовању за посао и живот.

Што се тиче става нашег синдиката, он је добро знан и у сваком случају смо добронамерно указивали да се у датим околностима реформа и не може спровести, с обзиром на редослед корака и сепаратно увођење реформе. Сматрамо и надаље да без утврђивања својинских права над школама и враћања тих права локалним самоуправама, доношења нове рационалније мреже школа, јаснијег прецизирања финансирања са свих нивоа, доношења стимулативног програма технолошких вишкова у комбинацији са свим претходним не може се рационалисати број извршилаца, број одељења и, наравно, број школа. Самим тиме, од реформе нема ни „Р“.

Актуелна просветна власт је и делом сама крива за настало стање, јер је учинила премало да се уреди питање својине и финансирање

образовања, јер је ово њен други мандат. Стога и она има интерес да се почетак финансирања per capita пролонгира, само је онда тешко објаснити Светској банци и ММФ-у зашто није оно што је учињено и зашто су паре добијене и урађено. Управо стога предвиђамо да ће се пилот-пројекат финансирања по глави ученика проширити на нешто већи број локалних самоуправа, чиме би се делом задовољили они који су финансирани рационализацију српског образовног простора, а неспособне просветне власти добиле додатно време да реформи, односно у овом случају рационализацију спроведу до краја. На тај начин ће се финансирање образовања по ученику увести у нових 16 локалних самоуправа које ће у сваком случају већ од наредне године имати и нешто мањи број одељења. Да ли и извршилаца, нисмо сигурни јер Влада није обезбедила паре за социјални програм, али је у том случају сасвим извесно да ће број оних који имају непуну норму или смањену норму бити додатно увећан. Држава ће покушати и надаље нелогичним плаћањем пуних доприноса ову категорију делом задовољити уместо да доврши процес рационализације на законит и фер начин, уз стимулативне отпремнине, што би, у комбинацији са новим реформисаним решењима из ПИО, сасвим извесно релаксирало један број извршилаца и систем учинило рационалнијим.

Елем, сви запослени у образовању биће мање-више безбедни од проблема са отпуштањем, али истовремено и незадовољни са даљим смањивањем зарада, јер је систем тако конципиран да, уз лимит раста масе средстава за плате и броја извршилаца који се не смањује, једноставно нема довољно новца ни за редовно финансирање. Управо стога и даље имамо „запослене“ који ништа не раде, а примају пуну плату, јер држава није обезбедила отпремнине, па је тако „дара скупља него мера“, као и што имамо све већи број запослених са делом норме, али и све израженији проблем отпремнина за бивше запослене, а сада пензионисане просветне посленике.

Највероватнији сценарио је, дакле, status q – остаје законско решење финансирања по глави ученика, а истовремено остају и сви запослени. Наш народ би рекао „И вук сит и овце на броју“. Да ли је то могуће – процените сами. У међувремену ће нови и стари забуњивачи излазити у јавност са проблематичним изјавама, а како у земљи Србији нема одговорности, а како ли санкције за јавно изговорену лаж, сасвим је извесно да ће забуњивање просветне и друге јавности да (по)траје.

џроф. Хаџи Здравко М. Ковач

OTPREMINE OPET KASNE

Odblokirani računi u četiri škole

Kako stvari stoje, pitanje otpremnina za novopenzionisane vojvodanske prosvetare i druge zaposlene u vojvodanskim kućama znanja i dalje će biti predmet pažnje sindikata prosvetara, ali i druge javnosti, jer iako je svima jasno da je pitanje finansiranja otpremnina obaveza republičkog budžeta, uostalom što je nesporno definisano Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, Vlada se i dalje pravi „grbava“ i nevešta i opet nije sredstva za vojvodanske nekad prosvetare, a sad penzionere, planirala u budžetu. Nakon što smo se ponadali da će ranije postignuti sporazumi na relaciji sindikati – Vlada Srbije, odnosno pokrajinska Vlada - Vlada Srbije rešiti ovo pitanje, bili smo svedoci već krajem prošle godine da je problem i dalje ostao. Naime, vojvodanski, u drugom polugodištu penzionisani prosvetari su ostali bez zakonom propisane prinadležnosti zvane otpremnina, a čak ni spasonosnim rebalansom budžeta (iz septembra) za njih nisu planirana potrebna sredstva. Ipak, nekako je pronađeno rešenje i to ponajviše zahvaljujući našem sindikatu – NSPRV, koji je uspeo da privoli „državnog rizničara“ da pronađe pare, ovaj put iz budžetske rezerve i da prošlogodišnji vojvodanski penzioneri ipak dobiju ono što im i pripada. Za škole u blokadi (njih 17 u APV) ni tada nisu bila predviđena nikakva sredstva, pa su se i dalje sva sredstva koja su pristizala na račune tih škola prelila u džepove poverilaca.

I umesto da sve ove okapancije koje traju što manje – što više već treću godinu Vlada Srbije preseče na način da planira realno potrebna sredstva u budžetu za vojvodanske sadašnje i buduće prosvetarske penzionere, priča se ponovo vraća na početak. I tako, u toj priči koja slični na onu o tom da li je starija koka ili jaje, Vlada Srbije prenebregava odredbu Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja iz člana 157. stav 1. tačka 4. u kome je jasno i nedvosmisleno regulisana obaveza republičkog budžeta da „obezbedi isplatu otpremnina prosvetnim radnicima u osnovnim i srednjim školama u Vojvodini koji su otišli u penziju ili su proglašeni tehnološkim viškovima“, i to samo zbog toga što je u nekim prethodnim godinama Vlada Vojvodine pristala da na sebe preuzme obavezu koja joj nije ni data, a kamoli definisana Zakonom o utvrđivanju nadležnosti AP Vojvodine i platila tadašnje otpremnine. Kako Vojvodina sada nema novac, a Vlada Vojvodine ima svaki dan sve manje nadležnosti i kako Vlada Srbije nije planira-

la sredstva za otpremnine vojvodanskih prosvetarskih penzionera, jasno je da će rešenje morati biti nađeno na relaciji sindikati – resorna ministarstva, pri čemu ne bi smela biti pasivna uloga Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje.

Elem, u ovom trenutku vojvodanskom budžetu (koji je ustvari protočni budžet republičkog budžeta ka korisnicima) nedostaje 31.355.000 dinara za otpremnine zaposlenih u ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja sa teritorije AP Vojvodine koji su ostvarili pravo na penziju do 31.12. prošle godine. Naime, zbog preseka koji je pokrajinska administracija učinila u prvoj polovini decembra, 154 vojvodanska prosvetara (od čega 92 iz OŠ i 62 iz SŠ) koja su u penziju otišla nakon toga, a još uvek u 2012. kalendarskoj godini nisu dobila svoje zaslužene otpremnine, uostalom isto kao i 28 kolega (22 iz OŠ i 6 iz SŠ) koje su iz škola u Vojvodini od nove godine pa do 18.03. otišle u penziju i za čije otpremnine bi Vlada Republike Srbije posredstvom Vlade Vojvodine, odnosno resornog sekretarijata za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice trebala isplatiti 5.604.000 dinara. Drugim rečima, u ovom trenutku republički budžet za 114 penzionera, nekad zaposlenih u osnovnim školama i 68 penzionera ranije zaposlenih u srednjim školama u Vojvodini, vojvodanskom budžetu, odnosno novim penzionerima duguje oko 37.104.000 dinara, naravno bez kamata, jer je za očekivati da će ovi penzioneri tužiti „svoje“ škole, ni krive, ni dužne u svoj ovoj priči, jer im nije isplaćeno ono što im po zakonu i pripada.

Naš sindikat (NSPRV) kao jedini od sindikata koji stalno poteže ovo pitanje obratio se prošle nedelje Ministarstvu prosvete, nauke i tehnološkog razvoja i opet upozorio na ovu činjenicu. Želeći nas ubediti da je nešto učinjeno po ovom pitanju, pomoćnik ministra prosvete zadužen za poslove finansija, Zoran Tubić nas je obavestio da je problem rešen, misleći da se naš protest odnosi na penzionere u školama čiji su računi u blokadi i koji zbog toga nisu dobili otpremnine, rekavši da su upravo toga dana 4 računa vojvodanskih kuća znanja odblokirana: OŠ „Aleksa Šantić“ iz Stepanovićeve, OŠ „Kosta Stamenković“ iz Srpskog Miletića i gimnazija „Svetozar Miletić“ i „Laza Kostić“. Tek nakon pojašnjenja da se ne radi o neisplaćivanju otpremnina zbog blokiranih računa tih škola, već da se radi o odvojenom problemu nastalom zbog nedostatka novca za isplatu otpremnina.

I tako, kako stvari stoje, niti jedan problem nije rešen, bar ne do kraja, pošto su 4 odblokirane škole u Vojvodini samo manji deo od onih 17 koliko je bilo u blokadi, kao što i dalje ostaje problem isplata otpremnina kolega koji su već u penziji, ali i kolega koji će ovo pravo na penziju ostvariti u tekućoj 2013. godini. Naime, očekuje se da će oko 900 kolega, od čega 600 u osnovnom obrazovanju, do kraja godine steći pravo za odlazak u penziju i to pravo i iskoristiti. Sve je to u redu, osim opet novca koga nema niti u jednom budžetu, a mi smo izračunali da bi otpremnine ovih novih penzionera republički budžet koštale oko 185.000.000 dinara. Ovaj cifri treba dodati i cifru procenjenih sredstava za isplatu otpremnina zaposlenih u školama sa sedištem na teritoriji AP Vojvodine koji će biti proglašeni tehnološkim viškovima i koja po proračunu iznosi ssa 150.000.000 dinara. Ovde moramo napomenuti da i dan-danas ima kolega u školama koji su proglašeni tehnološkim viškovima, ali i dalje primaju platu iako nemaju ni jedan čas, jer im nisu isplaćene pripadajuće otpremnine za tehnološke viškove.

Svemu ovome potrebno je dodati i obezbediti sredstva za isplatu otpremnina za zaposlene u ustanovama učeničkog standarda (studentski standard je i dalje prihvaćena briga države) u procenjenom iznosu od oko 5.000.000 dinara, dakle ukupno ssa 195.000.000 dinara.

Da li će i kad će državni rizničar pronaći pare za otpremnine pri odlasku u penziju, otpremnine za one koji će i protiv njihove volje postati viškovi i za one zaposlene u učeničkim domovima, ostaje da se vidi. U međuvremenu ovim ljudima ostaje samo da čekaju i da po isteku zakonskog roka od mesec dana tuže školu iz koje su otišli u penziju. NSPRV će i dalje aktivno raditi na traženju sistemskog rešenja i svim mogućim sindikalnim merama pritisakati i Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnološkog razvoja, kao i Ministarstvo finansija i privrede, kako bi pronašli ova sredstva, transferisali ih Pokrajinskom sekretarijatu za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice, a ono školama i kako bi ih dobili oni kojima i pripadaju. Na taj način izbegli bi se bespotrebni troškovi suda i, naravno, ne malih zateznih kamata.

GLOBALNA NEDELJA AKCIJE 2013.

Svako dete treba nastavnika – stručni nastavnici za sve!

Global Action Week 21-27 April 2013

(Nastavak sa str. 1)

Globalna nedelja akcije je nedelja koja jednom godišnje poziva na pažnju i neophodnost ulaganja u budućnost miliona dece koja ne pohađaju škole širom sveta. Globalna nedelja akcije se održava u više od 100 zemalja koje su deo koordinisanog napora zvanog Svetska kampanja za obrazovanje.

Tema ovogodišnje nedelje akcije je fokusirana na značaj stručnih nastavnika ako želimo kvalitetno obrazovanje za sve.

Više od 200 miliona dece mlađe od 5 godina u zemljama sa niskim i srednjim dohotkom neće dostići svoj razvojni potencijal zbog siromaštva, nehranjenosti, neadekvatne brige i loših mogućnosti za učenje. Podsećamo da je svega trećina od oko 180 zemalja realizovala odnos 50%:50% devojčica i dečaka na svim obrazovnim nivoima, a da je, nažalost, svaka druga zemlja

(tačnije 94 zemlje) izostavila iz svojih strategija ovaj cilj. Tokom Globalne nedelje aktivnosti 2013. američki ogranak Svetske kampanje za obrazovanje će napisati poruke za političare, medije, članove zajednice da podrže pristup kvalitetnom obrazovanju za sve kroz njihovu

podršku i profesionalni razvoj nastavnika širom sveta, omogućavajući tako da najranjivija deca u svetu imaju što veće obrazovne mogućnosti kada pođu u školu.

Globalna nedelja akcije od 21. do 27. aprila 2013. obezbeđuje školama i učenicima šansu da se uključe u akciju da se ostvari promena na nacionalnom, regionalnom i globalnom nivou, sa dodatnim naporima miliona ljudi širom sveta koji će se udružiti zbog zajedničkog cilja.

Učešćem u Akciji pomažete da se dostignu Milenijumski razvojni ciljevi u obrazovanju, kao i ciljevi Obrazovanja za sve, bar u onoj meri u kojoj je to realno, tim pre što je izvesno da je na ostatak roka (do 2015. godine) teško očekivati da oni budu u potpunosti i ispunjeni.

Svako dete treba stručnog nastavnika je tema ovogodišnje Globalne nedelje, koja se održava od 21. aprila do 27. aprila 2013. obavestite nas šta vaša škola

2. Obezbediti univerzalno osnovno obrazovanje
3. Ujednačiti obuhvat dečaka i devojčica na svim obrazovnim nivoima (Milenijumska deklaracija, New York 2000.)
5. Postići rodni paritet do 2005. godine i rodnu ravnopravnost do 2015. godine (Svetski obrazovni forum, Dakar 2000.)

Učestvujte i Vi u kampanji
“Svako dete treba stručnog nastavnika”!

ПИЈАНА МАЈКА ИСТУКЛА УЧИТЕЉИЦУ

Мајка ученице првог разреда Основне школе „Свети Сава“ у Нишу је, у алкохолисаном стању, истукла учитељицу свог детета у холу школе. Инцидент се догодио наочиглед учитеља и педагога школе, који су безуспешно покушали да заштите своју колегицу од разбеснеле жене. По наводима листа Press настрадали су и полицајци које је разјарена жена шутирала док су је приводили. Жени је одређено полицијско задржавање до 48 сати, а од тужилаштва се очекује да оквалификује дело ради подношења кривичне пријаве.

МАЛАЛА КАНДИДАТ ЗА НОБЕЛОВУ НАГРАДУ

Малала Јусафзаи (15), пакистанска тинејџерка активисткиња коју су талибани ранили у главу прошле године, номинована је за овогодишњу Нобелову награду за мир. Рок за номинације за Нобелову награду истекао је, а међу номинованима су и активисти из бившег источног блока. Иако ће се име добитника овогодишње награде сазнати тек почетком октобра, увелико се спекулише о евентуалном лауреату. Малалу су талибани упуцали у главу док је улазила у школски аутобус 9. октобра, јер се залаже за право пакистанских девојчица на образовање. Она је постала симбол противљења талибанском екстремизму и њиховим строгим тумачењима шеријатског закона.

Шеф истраживачког института за мир у Ослу Кристијан Берг Харпвикен рекао је да би награда за Малалу не само дошла у право време, већ би и „поставила децу и образовање у агенду мира и конфликта“. Остали номиновани, чија се имена знају, су борци за људска права, укључујући белоруског активисту Алеша Бељатског, који се тренутно налази у затвору и Рускиња Јудмила Алексејева. На хиљаде људи има право да номинује кандидате за Нобелову награду за мир, укључујући бивше добитнике, чланове парламената и влада широм света, поједине универзитетске професоре и припаднике одређених међународних организација. Њима је дозвољено да открију име оних које су номинирали. Познато је, засад, да су француски, канадски и норвешки посланици и то свако за себе номинирао Малалу. Бељатског и Алексејева су номинирали двојица норвешких посланика. Одбор за доделу Нобелове награде је истакао да номинације не би требало да буду тумачене као било каква врста њиховог одобравања.

У прошлости се догађало да су чак и Адолф Хитлер, Јозеф Стаљин и Бенито Мусолини били номиновани за ту награду. Добитник Нобелове награде за мир биће саопштен почетком октобра, а уручивање награде биће на званичној церемонији у Ослу, 10. децембра. Нобелова награда додељује се од 1901. сваке године, на дан смрти шведског проналазача и фабриканта Алфреда Нобела.

ДЕЧАЦИ И ДЕВОЈЧИЦЕ НЕ МОГУ У ИСТЕ ШКОЛЕ!

Палестински Хамас, који влада појасом Газе, увео је закон којим се забрањује да деца различитог пола похађају исте школе након што напуне девет година. Тај закон је недавно ступио на снагу, речено је на конференцији за новинаре. У члану 46 се наводи да ће се „забрањити мешање ученика два пола у образовним установама после девет година“, пренео је АФП. У пракси су, међутим, школе на палестинским територијама већ подељене на оне посебно за дечаке и посебно за девојчице. Познаваоци прилика истичу да је циљ закона да покаже како Хамас следи исламску традицију. Већином школа у појасу Газе руководи или Хамас или Уједињене нације. Хамас је и раније настојао да уведе конзервативне верске законе, па је од девојчица тражено да облаче дугу одећу и да главе покривају марамом. Такође је забрањивано да мушки фризершицају жене или да жене пуше водене луле - наргиле. Међутим, у та два последња случаја прописи никада нису у потпуности примењивани. Ново-одобрени закон, такође, забрањује да се „примају поклони или помоћ намењена нормализовању односа са ционистичким окупатором (Израелом)“.

Хамас влада појасом Газе од средине 2007. године, када је победило снаге лојалне секуларном, умеренијем Фатаху, који сада доминира само на Западној обали.

„ИНДЕКС“: ОДУЗЕТИ КУПЉЕНЕ ДИПЛОМЕ!

Коришћење диплома купљених у афери „Индекс“ је срамно за државу, друштво, Универзитет и целу правничку струку, сматрају правници. Док поједине организације траже одузимање купљених диплома, у Републичком јавном тужилаштву разматрају да ли могу то да учине. Одузимање сумњивих диплома само је ствар тумачења закона и воље државе да оптуженима у афери „Индекс“ коначно стане на пут, сматрају у НВО „Савет за мониторинг, људска права и борбу против корупције - Транспарентност“. Они су позвали Републичко јавно тужилаштво да поднесе захтев суду за суспензију сумњивих сведочанстава.

„Користећи се одредбама Закона о одузимању имовине стечене кривичним делом, јавни тужилац има овлашћења да поднесе захтев суду за привремено одузимање ових диплома. Закон дефинише имовину као добро на основу ког се стиче материјална корист, па је јасно да се та дефиниција односи и на дипломе. Ако се дипломе хитно не одузму, поставља се питања ко ће бити одговоран ако суд потврди њихову незаконитост“, истиче Марио Спасић, генерални секретар „Транспарентности“.

Професор кривичног права Момчило Грубач каже да постоји могућност да Републичко јавно тужилаштво искористи Закон о одузимању имовине стечене кривичним делом како би привремено суспендовало сумњиве дипломе. „Таква пракса до сад није била примењивана у нашем правосудном систему и зависи од процене тужилаштва да ли се дипломе могу сматрати имовином у смислу овог закона“, каже Грубач.

Када би судска пресуда потврдила незаконитост диплома, сви који су на њима зарађивали морали би да плате одштету држави, објашњавају правници. Међутим, имајући у виду да се после пет година суђења у афери „Индекс“ још није стигло ни до првостепене пресуде, поставља се питање да ли ће оптужени икада за то одговорати.

„Намета је ненадокнадива штета самим поступком који је гломазан и за који се поставља питање да ли ће се икада и завршити. Притом, купљене дипломе су последица, а ми морамо лечити корупцију која је узрок. Кад њој пресудимо, онда треба јавно, под именом и презименом, одузимати дипломе свима који су осуђени да су их купили“ каже Наташа Мрвић Петровић, професорка кривичног права.

Мр Зоран Чворовић, асистент на Правном факултету у Крагујевцу, јуче је добио годишње признање за борбу против корупције Локалног антикорупцијског форума, а ту борбу својевремено је платио губитком посла када је отворио питање опструкције суђења у афери „Индекс“. Он каже да је наше законодавство проблематично јер не постоји могућност да судија у оваквим случајевима донесе одлуку о привременој суспензији испржава за које постоји основана сумња да су незаконите. „С друге стране, поставља се питање какву поруку шаљемо ако допустимо да чак и они који су признали да су плаћали испите, данас захваљујући тим дипломама зарађују високе плате и пензије“, каже Чворовић.

ОСМОГОДИШЊИ ДЕЧАК НА ПРВОЈ ЛИНИЈИ ФРОНТА

Један од најшокантнијих призора из рата у Сирији: осмогодишњи дечак дубоко повлачи дим цигарете, док малим прстима друге руке стеже калашњиков који му је чудно пребачен преко груди. Сувише је мали да би оружје могао да држи како треба, али Ахмед је већ борац грађанског рата који раздира Сирију. Његове фотографије и видео снимак, начињени на линији фронта у четврти Салахедин у Алепу, објављени су у бројним светским медијима, као драстичан подсетник на дехуманизујућу природу рата. Од безбрижног детета у породици пуној љубави, Ахмед је постао дечак-војник, који живот проводи у једној од најопаснијих улица борбама опустошеног Алепа.

„Дошао сам овде да помажем ујаку и његовим друговима, јер немам другог избора. Школе нема, породица ми је изгинула, шта друго могу?“, прича дечак. Мајка и отац, борац побуњеничке Слободне сиријске армије, погинули су у минобачачком нападу у четврти Салахедин. Већ неколико месеци ова четврт, кроз коју пролази линија фронта, Ахмедово је једино игралиште. Једине игре којих се игра су оне ратне, са правим бомбама и бојевом муницијом, у којима опонаша свог ујака, побуњеника, и његове другове у борби против владиних снага.

GDE ĆE VAM DUŠA?

Piše: Slobodan Lalović*

U posrtanju srpskog društva koje sa kraćim pauzama traje više decenija posebno mesto zauzima slom obrazovnog sistema. Dugoročno posmatrano to je verovatno i najveća šteta koja je naneta u godinama koje su pojeli skakavci. Privreda se možda može oporaviti za 10-ak godina, ako bi se ujutro prionulo na posao, socijalna odgovornost bi se mogla uspostaviti i u kraćem roku, ali udarac zadat obrazovnom sistemu će nas pratiti više generacija. Šteta koja je zbog toga nastala jeste višestruka.

Na prvom mestu, ta šteta se izražava kroz ukupno prosečno opadanje intelektualnog kapaciteta nacije što umanjuje sposobnost zajednice da sa uspehom učestvuje u globalnoj utakmici u kojoj se neprekidno podiže nivo lestvice na kome se mora biti da bi se uopšte moglo istrčati na teren. Ovo umanjeno kapaciteta ima odraz na sve aktivnosti u zajednici, počevši od načina upravljanja, bilo državom, bilo kompanijom, pa do najjednostavnijih poslova i to tako da je rezultat uloženog rada daleko ispod potreba zajednice, ali nas svrstava i sve više i sve dalje od konkurenata. Krajnji efekat ovog procesa jeste sve niži standard građana i sve veće siromaštvo zajednice.

Ovo opadanje i propadanje ne odnosi se samo na visokoškolce, već isto, ako ne i više na srednji stručni kadar, na majstore, na onu populaciju koja čini većinu i u proizvodnji i u društvu. Zato smo sve manje sposobni, a ako se ovako nastavi uskoro ćemo biti potpuno nesposobni da se bavimo iole ozbiljnijim poslovima bilo koje prirode. Bićemo osuđeni na obavljanje najjednostavnijih poslova koji su i najmanje plaćeni. Već sada najveći broj naših radnika koji se zapošljava kod stranih investitora (trgovinski lancii, izrada delova za automobile i sl.) radi najjednostavnije poslove i po pravilu prima minimalnu zaradu.

Kad sve već tako ide, onaj deo stanovništva koji je vitalniji, ako se radi o visokoškolcima, odlazi u inostranstvo da završi školovanje ili da se usavrši i tamo se nastanjuje, a srednji stručni kadar odlazi da radi na određeno vreme, pa se vrati na nekoliko meseci, da bi opet otišao da radi, i tako, sve dok bilo gde van zemlje ima posla. Ovi procesi dodatno povećavaju kadrovsku pustoš, pa se pokazuje da naš ključni deficit nije u budžetu, već u ljudima koji su osposobljeni da kvalitetno obavljaju potrebne poslove.

Ali nevolja ne bi bila tako velika da u prethodnih 20-ak godina nije zadan još jedan težak udarac obrazovnom nivou nacije, uvođenjem u sistem ovakvog pravilnog visokog obrazovanja. Ono se kao što je poznato svodi na to da ako imaš da platiš završičes bilo šta, u bilo kom roku, bez ikakvog napora.

Ili kako je to narod lepo i jezgrovito definisao: „Uveče prelistaj, ujutru zablistaj“. Više desetina hiljada mladih ljudi učestvuje u ovoj jezovitoj predstavi, u kojoj oni glume studente, predavači glume profesore, roditelji glume brigu, a oni koji to ne bi smeli, kao da ne primećuju. To se odnosi pre svega na sve ministre prosvete od kad je ovaj po posledicama tragičan šekspirovski komad počeo da se odigrava, preko profesora univerziteta do članova Srpske akademije nauka. Svi koji to ne bi smeli čute, a svake godine hiljade mladih ljudi kreće na put koji nikuda ne vodi. Umesto da nauče nešto korisno za sebe i za društvo, oni pročeđaju najbolje godine za obrazovanje i neosposobljeni za bilo kakav posao osvrću se zbunjeno oko sebe.

Kada se sabere opšti slom obrazovnog sistema sa ovom nesrećom zvanom privatno visoko obrazovanje, jedino se još može postaviti pitanje onima koji su za to odgovorni: „Gde će vam duša“?

*direktor NIP „Radnička štampa“, ex ministar rada

ZAKASNELA BRIGA ZA NASTAVNIKE

Piše: Dejana Ivanović*

Ovih dana zavladała je panika među prosvetarima zbog činjenice da će u septembru u klupe gimnazija i srednjih stručnih škola u Srbiji sesti oko 7.000 prvaka manje nego prethodnih godina. Predstavnici sindikata prosvetara sada upozoravaju na ovu alarmantnu činjenicu i strahuju da će zbog toga 250 odeljenja biti ugašeno. To će, po njihovom mišljenju, neminovno dovesti do stvaranja tehnološkog viška od bar 500 nastavnika, a ne zna se broj onih koji neće imati pun fond časova. Sindikalci se bune i protiv finansiranja po glavi učenika koje treba da zaživi od iduće školske godine, smatrajući da će i to ugroziti nastavnike.

Sa druge strane, nadležni u Ministarstvu prosvete tvrde da nijedna škola neće biti ugašena, i da nijedan nastavnik neće ostati potpuno bez posla. Doduše, neće imati svi pun fond časova, što će automatski značiti i manje plate.

Možda bi sve ovo neko protumačio kao prevremenu brigu sindikalaca za svoje članove, jer do septembra ima još pola godine, ili kao pravovremenu brigu resornog ministarstva o svojim zaposlenima, jer se i jedni i drugi, zalažu za – profesore.

Ali da li je tako? Generacija sadašnjih osmaka, u kojoj je oko 7.000 učenika manje nego prethodne godine, upisana je u osnovnu školu pre osam godina. Još tada se znalo za ovaj drastičan demografski pad stanovništva koji je „krivac“ za manji broj osmaka. Za proteklih osam godina i sindikalci i resorno ministarstvo imali su mnogo prilika i vremena da reaguju: prvi predložima i programima za racionalizaciju školskog sistema i upozorenjima na činjenicu da će se na jesen 2013. u srednjim školama naći 7.000 manje prvaka, a drugi konkretnim akcijama u obrazovnom sistemu – formiranjem odeljenja sa manjim brojem đaka, stimulisanjem onih koji su stekli uslove za penziju da prihvate socijalni program i povreme-

nim smanjivanjem broja odeljenja u srednjim školama – naročito za ona zanimanja za koja na tržištu rada ne postoji nikakva potreba. A srednjoškolaca sa takvim zanimanjima na evidenciji nezaposlenih Nacionalne službe zapošljavanja ima na desetine hiljada.

Ali, malo šta je od toga urađeno, a problem više nije samo u najavi – mnogi nastavnici će ga osetiti početkom septembra kada ne budu imali kome da predaju. I sada moraju da se nadu konkretna rešenja – dakle na potezu su i resorno ministarstvo i sindikati. Jer upozorenja sindikalaca da neće prihvatiti novi način finansiranja, koji je inače najavljen pre četiri godine, neće dovesti do toga da se problem reši, baš kao ni obećanja da nastavnici neće ostati potpuno bez posla. Ona sigurno ne znače mnogo – i sa sadašnjim punim platama profesori teško preživljavaju.

Školski sistem jeste glomazan, delom zastareo i mora da se prilagodi sadašnjici. Samo je potrebno sa priče preći na dela i više misliti na učenike koji su u svemu tome nekako ostali po strani, a oni bi morali i nadležnima i sindikalcima, ali i nastavnicima da budu najvažniji.

*novinarka „Politike“

LISTA SREDNJOŠKOLSKIH PROBLEMA

Piše: Slobodan Malušić*

Istraživanje kojim je obuhvaćeno više od hiljadu profesora srednjih škola u Srbiji iz malih i velikih gradova ukazuje da srednjoškolski nastavnici najveće probleme u radu sa učenicima imaju u vezi s nastavom i školom (17 odsto). Oni navode da je to rezultat lošeg položaja škole i profesorskog zanimanja u društvu. Učenici iz osnovnih škola dolaze sa slabim znanjem, ne znaju da uče i da logički razmišljaju. Neredovno pohađaju školu, nesamostalni su u radu, jedan broj učenika ne može da prati gradivo.

Sledeći problem po težini (14 odsto glasova) jeste nedostatak motivacije učenika. Profesori navode da su daci potpuno nezainteresovani za školu i učenje, da ih skoro ništa ne motiviše, da nemaju nikakve ciljeve i pokretače...

Problem „loš odnos učenika prema profesorima“ registrovalo je oko 11 odsto profesora. Navode da učenici ne poštuju autoritet, svadaju se i prete profesorima, a dešavaju se i fizički napadi.

Porodični problemi učenika nameću se kao problem kod 9,5 odsto profesora. Roditelji ne saraduju s profesorima, ne podržavaju ih, ne interesuju se za uspeh

svog deteta, a često zbog neuspeha i njegovog lošeg ponašanja optužuju profesore.

Veliki broj neopravdanih dažnik izostanaka sa časova ističe kao problem osam odsto profesora. Nerađ učenika je sledeći na listi problema (6,5 odsto), a svodi se na to da niko ne može da ih natera da rade, da donose udžbenike i pribor za čas, da rade domaće zadatke, da pišu i paze na času... Zapaženo je i to da jedan broj učenika uči kampanjski, samo kad nešto treba da odgovara, ili ako ima kontrolni i pismeni zadatak...

Ocenjivanje učenika predstavlja problem kod 4,4 odsto profesora. Učenici su često nezadovoljni ocenom, misle da su više zaslužili i zbog toga se svadaju, vredaju i prete nastavnicima.

Ima i onih profesora koji se, prema ovoj anketi, ne suočavaju s problemima u radu sa učenicima, ali takvih je samo oko dva odsto. Samim tim se nameće zaključak da je profesorima srednjih škola neophodna stručna pomoć, jer su razne krize kroz koje prolazimo i izmenjene okolnosti života i rada donele probleme profesorima u njihovom radu sa srednjoškolcima.

*Specijalista pedagogije, direktor OŠ „Đura Daničić“, Beograd

ШКОТСКИ НАВИЈАЧИ ПОМОГЛИ ДЕЧЈЕ СЕЛО

Председник шкотске хуманитарне организације „Tartan Army Sunshine Appeal“ уручио је 26. марта донацију од 1500 фунти СОС Дечјем селу „Др Милорад Павловић“ у Сремској Каменици. Шкотски хуманитарци помоћ су уручили уочи квалификационе утакмице за Светско првенство у фудбалу, која се тог дана играла између Србије и Шкотске. Шкотска организација има дугу традицију праћења шкотске репрезентације на такмичењима широм света. Поводом утакмица у државама где гостује њихов национални тим, они донарају новац у хуманитарне сврхе. Покрајински секретаријат за спорт и омладину и Покрајински секретаријат за међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу организовали су сусрет у Дечјем селу, где је уручена новчана донација. Директорка Дечијег села Милена Васић-Ступар поздравила је овај хумани гест и захвалила се на донацији. Она је упознала представнике шкотске организације са делатношћу установе.

Бранко Вујовић из Покрајинског секретаријата за спорт и омладину поздравио је присутне у име Владе АП Војводине и покрајинске секретарке Маринике Чобану, изразивши задовољство што лепа и хумана акција представља својеврсно „треће полувреме“ утакмице. Секретаријат за спорт и омладину, од 2005. године, посебна средства издваја за промоцију фер плеја код младих људи и стварање позитивних животних вредности. Председник удружења „Tartan Army Sunshine Appeal“ Џон Дејли казао је да је посебно срећан што је донација стигла на право место, јер је видео насмејану и разиграну децу и поред тешких животних околности које су их задесиле. Након свечаности, гости су обишли куће у селу и одиграли ревијални пријатељски фудбалски меч.

ЈЕДНА ДВОЈКА ПОТИРЕ 10 „КЕЧЕВА“!

Лоше написан правилник о оцењивању основаца довео је наставнике у ситуацију да и оним ученицима који током године добију само једну двојку, а остале оцене у дневнику су им јединице, закључују прелазне оцене. Чак и кад се наставници усуде да поред сиљних кечева и усамљене двојке закључе јединицу, одељенско веће или просветни инспектор углавном ту оцену промене у прелазну. Правилник Министарства просвете је почео да се примењује од краја 2011, а незадовољство немоћних просветара кулминирало је на републичком семинару за наставнике математике одржаном 12. јануара ове године, када је више од 500 њих затражило да се правилник промени.

„Вођене овим правилом, многе моје колеге током прошле године ниједном ђаку нису закључиле јединицу. Уопште није прецизно дефинисано које знање је ученицима потребно да би добили прелазну оцену. Главна одредба о оцењивању каже да закључна оцена не може бити мања од аритметичке средине свих оцена. Ако ђак, рецимо, има девет јединица и једну двојку, аритметичка средина је 1,1, а како правилник каже да закључна оцена не може бити мања од овога, ми му морамо закључити двојку. Ако то не учинимо ми, онда ће двојку дати одељенско веће“, каже Љубиша Динић, наставник математике у ОШ „Ђеле-кула“ у Нишу и додаје да су чак и од представника Министарства просвете на семинару добили сигнал да тако поступају.

ПРИЗНАВАЊЕ ДИПЛОМА НА ЈЕДНОМ МЕСТУ

Уколико Министарство просвете прихвати предлог Националног савета за високо образовање, поступак признавања страних диплома биће централизован на нивоу државе. „Требао би оформити посебно тело или агенцију која ће се бавити признавањем нивоа стечених квалификација, а не нострификацијом диплома, јер је то прошлост“, рекао је Срђан Станковић, председник Националног савета за високо образовање, на скупу посвећеном овој теми у организацији Одбора за образовање и науку Скупштине Србије.

„Да би признавање диплома било ефикасно, брзо и много мање коштало, потребно је да се измене два члана у Закону о високом образовању и да се оформи посебна служба, можда чак и у Министарству просвете“, навео је Станковић. Државни секретар у Министарству просвете Зоран Машић истакао је да би изменама законских решења требало раздвојити признавање страних високошколских исправа ради наставка образовања и права на рад и установити јединствену и транспарентну процедуру признавања диплома.

СРБИЈИ ИСПАДА ИЗ ПИСА ПРОГРАМА?

(Наставак са стр. 1)

Србији прети искључење из ПИСА тестирања, јер је закаснила да се укључи у текући циклус, који је почео у септембру прошле године. ПИСА тим из Србије и даље чека новац од Министарства просвете како би покушао накнадно да се укључи у пројекат иако му министарство још није уплатило ни сав новац за претходно ПИСА тестирање. „Тачно је да нисмо потписали уговор за наредни циклус, али покушајемо да се накнадно прикључимо“, каже Драгица Павловић Бабић, координаторка ПИСА пројекта за Србију.

ПИСА тестирање, највеће међународно истраживање у области образовања, обавља се на сваке три године и тестирају се ученици који су напунили 15 година.

Колико је ситуација с финансирањем ПИСА у Србији лоша показује и то што нико од сарадника у пројекту још није добио хонорар ни за 2012. годину. „Сваког месеца се надамо да ће Министарство почети с уплатама. Оно што можемо да обећамо је да ћемо учинити све да исплате хонора сарадницима буду обављене чим средства буду расположива. Такође, Србија се још није званично укључила ни у наредни циклус иако је он отпочео у септембру 2012“, наведено је на сајту српског ПИСА тима.

Министар просвете Жарко Обрадовић каже да не постоји шанса да Србија остане без ПИСА иако не пориче да смо пробили рокове за укључивање у наредни циклус тестирања. „Имамо проблема због изузетно малог буџета и то је разлог што каснимо са исплатама. Ипак, одустајање од ПИСА не долази у обзир“, наглашава он.

ПУТИН ВРАЋА СИСТЕМ ФИЗИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА ИЗ ВРЕМЕНА СССР-А

Председник Русије Владимир Путин позвао је на оживљавање програма физичких вежби из времена Совјетског Савеза који је захтевао од свих ученика да положе тестове физичке способности. Путин, страствени вежбач џудоа и носилац црног појаса 6. дан и такође редован пливач, рекао је данас да би поновно увођење ГТО, што је руски акроним за програм Спреман за рад и одбрану, научило децу да „буду спремна за себе, своју породицу и, на крају, за отаџбину“, пренела је агенција АР.

Пракса ГТО, која је уведена 1931. у време владавине Јосифа Стаљина, захтевала је да сва школска деца редовно полагају тестове физичке спремности. Они који би успели да их успешно прођу добијали би сребрне или златне значке. Тај програм је током година постепено губио свој престиж и престао да се примењује распадом СССР-а 1991. године. Од тада су ученици углавном остављени сами себи кад је реч о физичким тренинзима.

Путин је почео да вежба џудо са 14 година и својевремено је освојио треће место у категорији јуниора тадашњег СССР-а, а био је и сениорски првак Москве у тој борилачкој вештини. Руски председник је један од аутора књиге „Научите џудо са Владимиром Путином“ у којој је на јасан начин приказана историја, филозофија и техника џудоа.

БЕСПЛАТНЕ ONLINE ПРИПРЕМЕ „МАЛЕ МАТУРЕ“

Један од већих издатака родитеља је припрема осмака за завршни испит. Неки родитељи издвајају и по неколико хиљада динара недељно за приватне часове српског језика и математике. Са друге стране, у самој припреми, осмацима помажу наставници, а ученицима је пужена и још једна могућност бесплатне припреме, а то је online припрема. Матеа Марцикић је ученица осмог разреда ОШ „Кизур Иштван“. Матеа каже да се припрема за завршни испит на два начина: Један је помоћу збирки из математике и српског језика, а други, како она каже, бољи начин је учење и припрема преко интернета. Један од бесплатних сајтова за припрему завршног испита је www.mala-matura.com. Сајт постоји од 20-ог фебруара и за непуних месец дана, броји преко 2000 регистрованих корисника на територији читаве Србије. Mala matura.com је пројекат бесплатне online припреме наставе за завршни испит, настао под покровитељством Средње школе за информационе технологије (ИТХС), акредитоване од Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Преко facebook странице, ученици имају прилику да постављају питања професорима математике и српског језика, а ускоро ће бити омогућене и online консултације које ће ученици заказивати са професорима. Пред крај припреме, симулацијом завршног испита, ученицима ће бити омогућена провера знања која ће уједно бити и генерална проба пред саму матуру.

PLATE U FEBRUARU „SKOČILE“ ČAK 10 ODSTO

- Zarade za godinu dana realno manje 3,5 odsto
- Najviše zarade u Srbiji u Lazarevcu, najniže u Niškoj Banji
- Najveće prosečne zarade ostvarili zaposleni u uslužnim delatnostima u rudarstvu, najniže u preradi drveta i proizvoda od drveta (osim nameštaja)
- Za prosečnu potrošačku korpu 1,64 prosečnih zarada
- Penzije „teže“ od plata
- Do prvog miliona (dolara) u SAD za 20, u Sloveniji za 60, a u Srbiji za 158 godina rada

Prosečna zarada isplaćena u februaru 2013. godine u Republici Srbiji iznosi 60.199 dinara. U odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u januaru 2013. godine, nominalno je veća za 10,6%, a realno je veća za 10,0%.

Najviše prosečne februarske zarade u Srbiji isplaćene su zaposlenima u Lazarevcu – 64.801 dinara, a najniže zaposlenima u Niškoj Banji – 22.944 dinara, pokazali su podaci RZS-a. U vrhu po visini februarskih plata iza Lazarevca, sledi Lajkovac sa 63.896 dinara, a zatim Kosjerić – 63.864, i beogradske opštine Stari grad – 63.785 i Surčin – 63.114 dinara. Među opštinama s najnižim platama su, osim Niške Banje – Bela Palanka s 26.107 dinara, Kuršumlija – 26.181, Kučevo – 26.378 i Vlasotince – 27.097 dinara.

Posmatrano po delatnostima, najveće prosečne zarade imali su zaposleni u uslužnim delatnostima u rudarstvu – 108.526 dinara, a najmanje zaposleni u kinematografskoj, televizijskoj i muzičkoj produkciji – 18.836 dinara. U vrhu po visini plate su i zaposleni u eksploataciji sirove nafte i prirodnog gasa – 99.437 dinara, proizvodnji koksa i derivata nafte – 98.112, računarskom programiranju i konsultantskim delatnostima – 86.490 i zaposleni u upravljačkim delatnostima i savetovanju – 85.756 dinara.

Među onima sa najnižim zaradama su zaposleni u preradi drveta i proizvoda od drveta (osim nameštaja) s 20.510 dinara, delatnosti putničkih agencija, tur-operatora i rezervacija – 21.784, pripremanja i posluživanja hrane i pića – 22.254 i pomoćnim delatnostima u finansijskim uslugama i osiguranju – 22.738 dinara.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u februaru 2013. godine u Republici Srbiji iznosi 43.371 dinara. U odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u januaru 2013. godine, nominalno je veća za 10,6%, a realno je veća za 10,0%.

Prosečne zarade po zaposlenom u Republici Srbiji, po delatnostima	Zarade		Zarade bez poreza i doprinosa	
	II 2013	I-II 2013	II 2013	I-II 2013
Ukupno	60199	57283	43371	41255
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	50050	48139	35651	34377
Rudarstvo	97475	93517	69252	66358
Prerađivačka industrija	51581	48295	37389	35019
Snabdevanje električnom energijom, gasom i parom	102935	102831	73163	73041
Snabdevanje vodom i upravljanje otpadnim vodama	53494	51922	38556	37332
Građevinarstvo	47323	46600	34044	33611
Trgovina na veliko i malo i popravka motornih vozila	46050	43686	33714	31899
Saobraćaj i skladištenje	62525	64437	45156	46810
Usluge smeštaja i ishrane	32238	31316	23504	22807
Informisanje i komunikacije	87956	78805	63377	56787
Finansijske delatnosti i delatnost osiguranja	107812	105103	77755	75596
Poslovanje nekretninama	64984	65665	46510	46994
Stručne, naučne, informacione i tehničke delatnosti	82368	73913	59879	53587
Administrativne i pomoćne uslužne delatnosti	43999	44519	31709	32129
Državna uprava i obavezno socijalno osiguranje	73558	71246	52600	50894
Obrazovanje	58423	59636	41847	42676
Zdravstvena i socijalna zaštita	59833	52443	42999	37634
Umetnost, zabava i rekreacija	55517	54192	40024	39032
Ostale uslužne delatnosti	43219	40201	31507	29306

Period februar 2013/ februar 2012.

Prosečna zarada isplaćena u februaru 2013. godine u Republici Srbiji, u odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u februaru 2012. godine, nominalno je veća za 8,5%, a realno je manja za 3,5%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u februaru 2013. godine u Republici Srbiji, u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u februaru 2012. godine, nominalno je veća za 8,4%, a realno je manja za 3,6%.

Period januar–februar 2013/januar–februar 2012.

Prosečna zarada isplaćena u periodu januar–februar 2013. godine u Republici Srbiji, u odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u periodu januar–februar 2012. godine, nominalno je veća za 7,8%, a realno je manja za 4,3%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u periodu januar–februar 2013. godine u Republici Srbiji, u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u periodu januar–februar 2012. godine, nominalno je veća za 7,7%, a realno je manja za 4,4%.

DVA ŽIVOTA DA STIGNEMO DO PRVOG MILIONA

Po metodi londonskog „Ekonomista“, koji je istraživao koliko je godina potrebno da prosečno domaćinstvo u svetu zaradi prvi milion dolara, „Al džazira“ je izračunala koliko treba raditi za milion evra u našoj regiji. Ovo istraživanje je pokazalo da je članovima prosečne porodice u SAD-u potrebno 20 godina da postanu milioneri. Zanimljivo je da u SAD ima najviše domaćinstava sa zaradom od jednog miliona. U Danskoj treba tridesetak godina, slično kao i u Kanadi i Japanu. U Francuskoj, Nemačkoj i Velikoj Britaniji treba četrdesetak godina do prvog miliona, a u Italiji, Španiji i Izraelu blizu 50.

U našoj regiji za prosečnu porodicu, računajući da u svakoj trećoj rade dva člana, u Sloveniji bi se do milion evra stiglo za 60 godina, prosečno hrvatsko domaćinstvo na tu magičnu cifru čekaće 80 godina, Cmogorci to ne bi dočekali do kraja života jer za milion evra treba 130 godina, a čini im se da ima mnogo milionera oko njih. Za Bosance i Hercegovce kaže se da su strpljivi, ali je ipak dugo čekati 149 godina do miliona a u Srbiji još duže, 158 godina. U Makedoniji bi se načekao i Aleksandar Makedonski: prosečnoj makedonskoj porodici trebalo bi čak 189 godina da dostigne milion evra. I to, ne zaboravimo, pod uslovom da od tih plata niko ništa ne troši ni za hranu ni za struju, nego da žive od vazduha.

Međutim, ako ima utehe, kada bi ostale današnje statistike i kada bi prosečna plata bila merilo, prosečnoj bugarskoj i turskoj porodici trebalo bi po 250 godina do miliona, a Rumunima, koji su u Evropskoj uniji, neverovatnih 350 godina.

PORASLA KUPOVNA NEMOĆ

Kupovna moć merena odnosom prosečne neto zarade i prosečne, odnosno minimalne potrošačke korpe, u januaru je manja u odnosu na prošli mesec zbog značajno smanjene prosečne neto zarade, pokazuje analiza Ministarstva spoljne i unutrašnje trgovine. Za pokriće prosečne potrošačke korpe od 64.449 dinara bilo je potrebno 1,64 prosečnih zarada od 39.197 dinara, a za pokriće minimalne, koja je iznosila 33.884 dinara, bilo je dovoljno 0,86 prosečne zarade. Prosečna korpa bila je veća nego u decembru za 1,08 odsto ili 687 dinara, a minimalna a 0,81 odsto ili 275 dinara. U odnosu na januar 2012. godine, prosečna potrošačka korpa veća je za 15,19 odsto, a minimalna za 13,97 odsto. Potrošačke cene su u januaru, u odnosu na decembar, u proseku povećane za 0,6 odsto, a u odnosu na isti mesec lane za 12,8 odsto. U odnosu na prethodni mesec, najveći rast cena imale su komunikacije 3,5 odsto, zdravstvo 2,8, hrana i bezalkoholna pića 1,4, nameštaj, pokućstvo i tekuće održavanje stana 0,7 i alkoholna pića i duvan 0,4 odsto.

Pad cena zabeležen je kod rekreacije i kulture za 3,5 odsto, odeća i obuće 1,3 i transporta za jedan odsto. Kupovnu moć iznad proseka Republike imali su Beograd, Pančevo, Užice i Kragujevac.

U svim gradovima koji se statistički prate, prosečna mesečna neto zarada je pokrila minimalnu potrošačku korpu, sem u Sremskoj Mitrovici, Leskovcu i Valjevu. Statistika je u januaru najveću neto zaradu registrovala u oblasti skladištenja i pratećih aktivnostima u saobraćaju 100.455 dinara, vazdušnom saobraćaju 78.071 i eksploataciji sirove nafte i prirodnog gasa 73.546 dinara.

RASPOLOŽIVA SREDSTVA (PO DOMAĆINSTVU) 49.907, IZDACI 51.805 DIN

U četvrtom kvartalu 2012. godine, u Republici Srbiji, prosečna mesečna raspoloživa sredstva po domaćinstvu iznosila su 49.907 dinara. Od ukupno raspoloživih sredstava 93,7% čine prihodi u novcu, a 6,3% su prihodi u naturi. Najveći udeo u raspoloživim sredstvima imaju prihodi iz redovnog radnog odnosa – 36,8%, penzije – 37,1%, ostala primanja – 6,5% i prirodna potrošnja – 6,3%.

Izdaci za ličnu potrošnju domaćinstava u Republici Srbiji iznose 51.805 dinara, od čega je najveći udeo izdataka za hranu i bezalkoholna pića – 43,9% i stanovanje, vodu, el. energiju, gas i ostala goriva – 16,2%. Slede izdaci za transport – 7,1%, alkoholna pića i duvan – 5,4%, zdravlje – 4,6% i odeću i obuću – 4,4%.

U RZS objavljuju se podaci dobijeni putem Ankete o potrošnji domaćinstava. Ovom anketom prikupljaju se podaci o prihodima, rashodima i potrošnji domaćinstava, odnosno podaci o osnovnim elementima lične potrošnje. Pored toga, Anketom se prikupljaju i podaci o nekim važnijim pokazateljima životnog standarda (uslovi stanovanja, snabdevenost trajnim potrošnim dobrima i dr.), kao i osnovni podaci o demografskim, ekonomskim i sociološkim karakteristikama domaćinstava. U Anketi se primenjuje metod vođenja dnevnika (domaćinstvo vodi dnevnik potrošnje za petnaest, odnosno šesnaest dana) – za proizvode i usluge lične potrošnje, i metod intervjua (ispitivanja) na bazi upitnika, gde je referentni period za trajna dobra dvanaest meseci, za polutrajna dobra, poljoprivredu, lov i ribolov tri meseca, a za prihode mesec dana.

ВИШАК ЗАПОСЛЕНИХ

Питање: Да ли представника запослених у школском одбору треба ставити за ранг листу на основу које се одређују запослени за чијим радом престaje потреба?

Одговор: (...) У вези са питањем да ли се на заштићене запослене, представнике запослених у школском одбору, примењују критеријуми за утврђивање запослених за чијим је радом престала потреба, са пуним или непуним радним временом, обавештавамо вас о следећем:

Одредбом члана 59. Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, број 12/09), између осталог, прописано је да директор не може довести решење о престанку радног односа представнику запослених, нити на други начин да стави у неповољан положај представника запослених за време обављања функције и годину дана по престанку функције, и то: 1. председнику синдиката код послодавца; 2. представнику запослених у школском и управном одбору; 3. именованом или изабраном синдикалном представнику у више органе синдиката на локалном, покрајинском или Републичком нивоу, у складу с општим актима синдикат.

Имајући у виду изнето, произлази да се критеријуми за утврђивање запослених за чијим радом је престала потреба са пуним или непуним радним временом примењују на запослене на које се односи ваше питање, што значи да исти не могу да се рангирају, али не може да им престане радни однос све док постоји разлог због којег су заштићени. (*Мишљење Министарства просвете бр. 118-00-027/2009-07 од 8.децембра 2009*)

ПРАВА ДИРЕКТОРА ШКОЛЕ ПО ПРЕСТАНКУ ДУЖНОСТИ

Питање: Која права припадају директору школе по престанку дужности?

Одговор: Одредбом члана 64. став 1. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, број 72/09) прописано је да се директор установе коме престане дужност због истека другог и сваког наредног мандата или на лични захтев распоређује на послове који одговарају степену и врсти његовог образовања. Ставом 2. истог члана Закона прописано је да, ако нема одговарајућих послова у истој или другој установи, лице из става 1. овог члана остварује право као запослени за чијим радом престане потреба, у складу са законом. Критеријуми и поступак утврђивања запослених за чијим радом је престала потреба, са пуним или непуним радним временом, утврђени су чл. 33. до 35. Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, број 12/09). Након спроведеног поступка утврђивања запослених за чијим је радом престала потреба стижу се услови за примену члана 137. Закона којим је, између осталог, прописано да наставнику сваке школске године директор решењем утврђује статус у погледу рада са пуним или непуним радним временом, на основу програма образовања и васпитања, годишњег плана рада и поделе часова за извођење наставе и других облика непосредног образовно-васпитног рада са ученицима. Наставник који је распоређен за део прописане норме свих облика непосредног рада са ученицима има статус запосленог са непуним радним временом. Наставник који је остао нераспоређен остварује права запосленог за чијим је радом престала потреба у складу са законом. Одредбом члана 131. став 1. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, број 72/09), којом се уређује институт преузимања запослених у установи, прописано је да запослени који је у установи у радном односу на неодређено време, а остао је нераспоређен или има статус запосленог са непуним радним временом на основу члана 137. ст. 2. и 3. овог закона, остварује право на преузимање стављањем на листу запослених са које се врши преузимање. Ставом 2. истог члана Закона прописано је да се листа из става 1. овог члана утврђује до 15. августа за сваку наредну школску годину, у оквиру школске управе по јединицама локалне самоуправе, а на основу пријава установа о запосленима који имају право на преузимање. Право на преузимање остварује се споразумом, уз сагласност запосленог. С обзиром да наставнику сваке школске године директор решењем утврђује статус у погледу рада са пуним или непуним радним временом, наведени поступак окончава се закључно са 31. августом претходне школске године.

Сагласно наведеном, а имајући у виду да је дужност директора престала 1. октобра 2010. године, нема места поновном вредновању свих запослених, већ се директор ставља на листу запослених са које се врши преузимање, у складу са чланом 131. Закона. (*Мишљење Министарства просвете, бр. 610-00-979/2010-07 од 25. новембра 2010*)

ОРГАН УПРАВЉАЊА УСТАНОВЕ

Питање: Да ли се иницијатива за разрешење појединих чланова органа управљања установе у случају када је именован привремен орган управљања доставља само министарству или и јединици локалне самоуправе? Да ли лице које је у орган управљања установе именовано као представник јединице локалне самоуправе може да обавља ту дужност како је то истовремено у радном односу у истој установи? Да ли директор јавног

комуналног предузећа може да буде изабран за члан управног одбора дечјег вртића?

Одговор: 1. У вези са питањем да ли иницијативу за разрешење појединих чланова органа управљања у случају кад је именован привремен орган управљања установа доставља само Министарству или и јединици локалне самоуправе, истичемо да се наведена иницијатива доставља само министарству, у смислу одредбе члана 56. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, број 72/09)

2. Што се тиче питања да ли лице које је као представник јединице локалне самоуправе именовано у управни одбор може и даље да обавља ту дужност, с обзиром на то да има и својство запосленог у установи, указујемо на то да је одредбом члана 54. наведеног закона, између осталог, прописано да за члана органа управљања не може да буде предложено ни именовано лице које би могло да заступа интересе више структура, осим чланова синдиката. Према томе, лице које је као представник јединице локалне самоуправе члан управног одбора дечјег вртића, а које је истовремено запослено у тој установи не може да обавља дужност члана управног одбора, јер би на тај начин заступало интересе више структура, у смислу наведене одредбе члана 54. Закона.

3. Поводом постављеног питања да ли лице које је директор јавног комуналног предузећа може да буде именовано за члана управног одбора дечјег вртића, обавештавамо вас о следећем:

Одредбом члана 54. наведеног закона, између осталог, прописано је да за члана органа управљања не може да буде предложено ни именовано лице које је изабрано за директора друге установе. Имајући у виду изнето, мишљења смо да лице које је директор јавног комуналног предузећа може да буде изабрано за члана управног одбора дечјег вртића, јер јавно комунално предузеће није установа, у смислу наведене законске одредбе. (*Мишљење Министарства просвете, бр. 119-0-368/2009-07 од 22. септембра 2009*)

ЗЛОУПОТРЕБА ОВЛАШЋЕЊА ДИРЕКТОРА ШКОЛСКИХ И ПРЕДШКОЛСКИХ УСТАНОВА

Када блиски сродник директора школске или предшколске установе (повезано лице) испуњава законом прописане услове за рад на пословима наставника или васпитача и који су прописани конкурсом за пријем у радни однос код тих установа као и остали кандидати пријављени на конкурс, не постоји злоупотреба овлашћења директора прописаних Законом о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, бр. 62/03 са изменама и допунама), ако изврши избор блиског сродника по конкурс. Тада се не ради нити о довођењу осталих неизабраних кандидата у неједнак положај у односу на изабраног кандидата и не ради се о ситуацији (сукоб интереса) која угрожава јавни интерес и која може утицати на рад установе у смислу онемогућавања обављања делатности установе.

Из образложења:

Супротно наводима жалбе, у овом случају је спроведен огласни поступак у складу са правилима Закона о основама система образовања и васпитања, који је примењиван у време када је конкурс објављен и у време када су донете оспорене одлуке (Сл. гласник РС“, бр. 62/03 са изменама и допунама). Поступајући у складу са овлашћењима из чл. 121. наведеног закона, директор тужене установе је правилно поступио када је за пријем у радни однос по конкурс изабрао кандидата, блиског сродника, будући да он испуњава све услове предвиђене Правилником о систематизацији радних места код туженог, те све услове који су наведени у конкурс за пријем на рад у својству васпитача – приправника, које испуњава и тужиља.

По процени другостепеног суда, наспрнут наводима жалбе, приликом одлучивања о избору кандидата за рад на пословима за које је расипан конкурс, директор туженог није злоупотребио дискреционо право избора због тога што је од пријављених кандидата изабрао блиског сродника, јер та околност сама по себи не указује на уверење да је исказао самовољу, необјективност и пристрасност код избора, будући да је и изабран кандидат, као што је то и тужиља, испуњавао све услове за пријем у радни однос наведене у конкурс и утврђене Правилником о систематизацији радних места код тужене установе, и не упућују на закључак да је таквим избором у неједнак положај тужиљу и друге кандидате у односу на изабраног кандидата.

Не доводи се у сумњу правилност и законитост оспорених одлука и због тога јер правила поменутог закона, Закона о раду, те акта туженог о раду, не искључују рад блиских па и деце директора у истој васпитној или образовној установи. Осим тога, у овом случају се не може сматрати да директор туженог није имао у виду најбоље интересе установе код избора кандидата.

Исто тако, не може се сматрати да због тога што је за пријем у радни однос у овом случају изабран блиски сродник директора туженог угрожено успешно обављање делатности установе, јер за случај да та околност утиче на рад установе, тада директор, који је по правилима Закона одговоран за законитост рада и за успешно обављање делатности установе, може бити изложен одговорности пред органима управљања и може одговорати за свој рад пред министром надлежног министарства, односно то би могли бити разлози за престанак његове дужности директора разрешењем од стране надлежних органа управљања тужене установе. (*Пресуда Оштинској суду у Лепану П. бр. 39/09 од 12.05.2009. године и пресуда Ајелационој суду у Нишу Г. бр. 729/10 од 12.05.2010. године*)

VEĆINA DANSKIH NASTAVNIKA UDALJENA SA POSLA

Nakon što su propali pregovori Sindikata prosvetnih radnika Danske i njihovog poslodavca, Zajednice opština Danske, o radnom vremenu u državnim osnovnim školama, većina nastavnika je, od drugog aprila, privremeno udaljena sa posla. Ta mera je zakonski na raspolaganju poslodavcu i predstavlja vid pritiska kada ne dođe do dogovora sa sindikatima. Pošto je ta odluka stupila na snagu, obuhvatila je oko 50.000 nastavnika iz svih osnovnih škola na teritoriji Danske, što je preko 85 odsto nastavnog osoblja.

Udaljenje sa posla ne obuhvata van-nastavno osoblje i osoblje u produženim boravcima, kao i deo nastavnika koji su izvan sindikata ili imaju status „državnih službenika“, dok je ostalima onemogućen ulazak u škole, a plate će im biti isplaćivane iz sredstava sindikata. Danski nastavnici odbijaju da prihvate promene u svom radnom vremenu na kojima insistiraju opštine, a koje podrazumevaju da se poveća broj radnih sati u nastavi i smanji broj sati za pripremu nastave i druge aktivnosti koje nisu direktna nastava.

DIREKTOR TERA ZAPOSLENE DA RADE DOMAĆE ZADATKE NJEGOVE ČERKE

Jedan kineski poslodavac redovno daje zaposlenima u firmi da rade domaće zadatke njegove 12-godišnje ćerke, prenose kineski mediji, navodeći ovaj slučaj kao primer „mobinga“ na radnom mestu. Jedan od radnika je izjavio da im šef stalno nareduje da rade ćerkinе domaće zadatke, tvrdeći da je to „prilika da malo vežbaju“. Pomenuti direktor, čije ime i kompanija nisu navedeni, redovno traži od zaposlenih da, nakon radnog vremena, rešavaju zadatke iz matematike i prave modele iz opštetehtničkog obrazovanja. Slučaj je otkriven kada je na jednom zadatku, koji je direktorovoj ćerki zadat tokom novogodišnjeg raspusta, angažovano čak devet radnika koji su morali da crtaju, lepe fotografije, snime video prilog i napišu sastav. Iako su se zaposleni trudili da zadatak deluje kao da ga je uradilo dete, nastavnici su prozreli prevaru.

HIPERAKTIVNA DECA IZRASTAJU U HIPERAKTIVNE ODRASLE

Gotovo trećina osoba kojima je u detinjstvu dijagnostiziran poremećaj manjka pažnje i hiperaktivnosti (ADHD), pati od njega i u odrasloj dobi, ukazuje američka studija, objavljena u Bostonskoj dečjoj bolnici. ADHD je najuobičajeniji neuro-rasvojni poremećaj, od kojeg pati tri do sedam odsto mališana u SAD, podaci su američkih Centara za kontrolu i prevenciju bolesti (CDC). Radi se o deci koja se teško koncentrišu, lako zaboravljaju, vrpolje se, sve može da im odvuče pažnju i sve to do stepena koji može da im stvori probleme u školi, porodici i među prijateljima. ADHD se češće javlja kod dečaka nego kod devojčica. Istraživanje je obavljeno na 5.781 osobi, rođenoj između 1976. i 1982. godine, od kojih je kod 387 u detinjstvu dijagnostikovano ADHD. Tim kojih je rukovodio dr Vilijam Barbarezi ponovo je proverio stanje tih ljudi kada su bile u 29. godini. Od 232 osobe, koje su kao deca patile od ADHD-a, a pristale su da učestvuju u naknadnoj proveru, kod 68 njih, odnosno oko 29 odsto, je ponovo utvrđen isti poremećaj. Čak i oni kod kojih nije ponovo utvrđen ADHD su bili pod većim rizikom od bar jednog psihičkog problema druge vrste. Naime, najmanje 57 odsto njih je zloupotrebljavalo alkohol ili se drogiralo ili je bilo anksiozno ili depresivno, prema 35 odsto takvih među testiranima koji u detinjstvu nisu patili od ADHD-a. Pokazalo se da se oni koji su u detinjstvu patili od ADHD-a, skloniji i samoubistvu nego oni koji nisu imali taj poremećaj. Među 387 ispitanika koji su u detinjstvu patili od pomenutog poremećaja, do 29. godine se ubilo njih troje, dok je među gotovo 5.000 ispitanika, koji kao deca nisu patili od ADHD-a, registrovano samo sedam slučajeva samoubistva.

MATURIRAO U 106. GODINI

Jedan američki 106-godišnjak, koji je svojevremeno bio primoran da napusti školu da bi izdržavao majku i petoro braće i sestara, konačno je maturirao. Fred Batler iz savezne američke države Masačusets 04. marta je primio počasnu diplo-

HOTEL TRAŽI „PROFESIONALNOG SPAVAČA“

Jedan finski hotel objavio je oglas u kojem traži „profesionalnog spavača“. Kako prenosi AP, uprava hotela „Finn“, u centru Helsinkija, objasnila je da će spavač biti zadužen da tokom 35 dana testira hotelske sobe i da svoja zapažanja beleži na blogu. Na ovu ideju došao je menadžer hotela Tio Tika koji smatra da će to biti dobra reklama za njegov ugostiteljski objekat, koji je nedavno kompletno renoviran. On je naveo da je za to radno mesto potrebna „dinamična osoba koja zna da piše zanimljiv blog“ o svakodnevnim iskustvima u hotelu koji nema ni bar, ni restoran. Traži se osoba koja tečno govori finski i engleski, a poželjno je i poznavanje ruskog jezika. Početak rada je 17. maj, a prijave će se primati do kraja aprila. Do sada je svoje molbe poslalo više od 600 iskusnih spavača.

AVANTURE BRIDŽIT DŽONS UMESTO ANTIDEPRESIVA

Britanski lekari će pacijentima koji pate od blažih psiholoških poremećaja moći uskoro da, umesto lekova, preporučuju knjige za koje se veruju da imaju pozitivno terapeutsko dejstvo. Prema pisanju Dejli Telegrafa, od maja meseca, pacijenti koji pate od depresije ili anksioznosti moći će da u bibliotekama, „na recept“, pozajmljuju knjige za koje lekari smatraju da imaju blagotvorno dejstvo na psihu i podižu raspoloženje.

Svaka knjiga je efikasna, smatra nevladina organizacija „Čitalačka agencija“, koja je pokrenula ovu inicijativu sa zadatkom da pomogne ljudima sa psihološkim smetnjama da postanu samouvereniji i pozitivniji. Tako će, ubuduće, pre izdavanja bilo kakvog leka, lekari svojim pacijentima savetovati da pročitaju neku od knjiga u izboru „Čitalačke agencije“. Novi tretman, nazvan „biblioterapija“, navodno efikasno leči blaže oblike anksioznosti i depresije, stres, bulimiju, nesanicu i pojedine probleme parova. Na listi „terapeutskih“ knjiga su uglavnom naslovi koji se tiču ličnog razvoja, kao što je knjiga „Kako pobediti svoje strahove“, ali i vedri romani poput „Dnevnik Bridžit Džons“.

ŠTA KOMPJUTERI (NE) MOGU?

Toliko rasprostranjeni, toliko upotrebljivi u životu, ove skalerije već počinju, u svesti mladih ljudi naročito, da dobijaju neke odlike „svemoći“, koje im, po nekima ne pripadaju niti će im ikada pripasti, a po nekima im se opasno približavaju, preteći da ugroze i samog čoveka.. Setio sam se jedne davno pročitane naučno-fantastične priče u kojoj neki vanzemaljci kidnapuju genijalne klince sa Zemlje jer su, prepuštajući generacijama da mašine prave nove mašine, toliko zapustili svoje znanje da one najnovije nisu mogli ni da poprave ni da kontrolišu... Genijalni um im je bio potreban da ih nauči, da bi opstali...

Kako je danas ceo svet orijentisan ka tome da treba ovladati kompjuterima da bi se preživelo, zaposlilo, opstalo, nameće se pitanje: Da li je logika i trud koji je potreban za ovladavanje strukturuom Interneta / koji, eto, posta mesto gde svi saznaju sve što im treba! isti kao i kada se ovladava fundamentalnim znanjima iz matematike, fizike, biologije? Da li se olako predajemo trošeci trud i vreme da ovladamo nizom procedura koje je neko drugi osmislio, a da nas pri tome uopšte ne interesuje kako to funkcioniše - do najsitnijih detalja, onako kako se mora naučiti matematika, na primer, da bi se rešio neki zadatak? Zašto se tako lako predajemo? Zašto što već priznajemo nadmoć kompjutera? Zato što biramo lakši put?

Ne čini li Vam se da će u našem slučaju ona pomenuta naučna fantastika biti vrlo brzo aktuelna?

mu, i u vrlo dirljivom govoru zahvalio svima koji su mu pomogli da završi srednju školu. Bio je u braku 65 godina, podigao je petoro dece, služio u američkoj vojsci tokom Drugog svetskog rata, i radio u gradskom vodovodu. Njegova snajka Keti Batler kaže da se često kajao što je odustao od školovanja i uvek je govorio svojoj deci i unucima o značaju obrazovanja.